...ЖАЛАЙ АМЖАЛТАНУУД
...ХАЙ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

1973 оной юһэн һарын турша соо ...-эй промышленностиин гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

миллион түхэригөөр, телевизорнүүд — 297 мянгаар, юумэ угаадаг синтетическэ зүйлнүүд — 55 мянган тонноор.

Бүхы дээрээ промышленностиин 9 һарынгаа түсэб дүүргэхэдэнь, зарим предприятинууд продукци гүрэндэ худалдаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, ашаг олзо абаха талаар тогтоогдоһон даабаринуудаа дүүргээгүй. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые, ажалай саг, түүхэй эд хэрэглэхэ талаар дутуу дунданууд дайралдана. Шухала хэрэгтэй ассортиментын, һайн шанартай эд бараан, эдлэл хэрэгсэлнүүд хүсэд хүрэхөөр үйлэдбэрилэгдэнэгүй. Хабтайлгамал хара металл, каустическа содо, турбина, нефтеаппаратуранууд, химическэ түхеэрэлгэнүүд, эдэнэй запасной частьнууд, ороохо хуряадаг, хартаабха малтадаг комбайнууд, эрхим һайн шанартай модон, целлюлозо, картон, барилгын хирпиисэ, сонхын шэл, нэхэмэл хубсаһа хунар, арһан гутал, угаабарнин, машинанууд, электропылесосууд ба бусад зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээгүй.

Эрдэм наукые саашадань хүгжөөхэ, шэнэ техникэ ба түрүү технологи үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар эрдэм шэнжэлэлгын, проектнэ, конструкторска эмхинүүд, промышленна предприятинууд ехэ хүдэлмэри хэһэн байна.

2 мянга гаран шэнэ зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүд үйлэдбэрилэгдэн гарадаг болоо. Ууралаар хүдэлгэгдэдэг 500 мегаватт хүсэтэй конденсационно турбина, 300 тонныН хүсэтэй конвернорнүүд, тоото-программна жолоодолготой металл отолдог станогуудай шэнэ модельнүүд, токарно-револьверна тодо нарин автомадууд, саахарай свекло хуряаха оньһон түхеэрэлгэ, электротехническэ түхеэрэлгын ба нефтиин, газай промышленностиин түхеэрэлгэнүүдэй зарим зүйлнүүд эдэнэй дунда бии. Үйлэдбэрие оньһожоруулха, автомадаар хангаха хэрэг саашань үргэдхэгдөө, промышленна предприятинуудтахи ажал хэрэгүүд автомат аргаар хангагдадаг болоо. Гэхэтэй хамта эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдэйнгээ, наука техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ түсэбөө хэдэ хэдэн министерствэнүүдэй предприятинууд, эмхинүүд дүүргээгүй.

Предприятинуудай хүдэлмэриин технико-экономическа үрэ дүнгүүд һайжараа. Электростанцинуудта түлишэ гаргашалга 1,4 процентээр бага болоһон байна. Хүдэлжэ байгаа уурхайнуудһаа шулуу нүүрһэ малтан абалга сүүдхын турша соо 8 процентээр ехэдхэгдээ. Хара металлургида доменно пеэшэнүүдэй ашатай туһатай хэмжээе ашаглалга 1,4 процентээр ургэдхэгдэһэн, мартенэй пеэшэнүүдэй досоо талын талмайн дүрбэлжэн метр бүхэнһөө сүүдхын турша соо булад абалга — 3 процентээр, конверторнүүдһээ булад хайлуулга 1,4 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. Цементын промышленностьда эрьелдэжэ байдаг пеэшэнүүдэй часай турша соохи ажалай бүтээсэ — 4 процентээр, тээрмэнүүдэй ажалай бүтээсэ 2 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Текстильнэ промышленностиин предприятинуудта ээрэлгын ба нэхэлгын түхеэрэлгэнүүдэй ажалай бүтээсэ мүн лэ дээшэлһэн байха юм.

Промышленна продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха, ашаг олзыень дээшэлүүлхэ түсэб дүүргэгдээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэй жэшэхэдэ, промышленностьдахи ашаг олзо 12 процентээр ехэ болоһон байна.

(ТАСС).

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэ гарана | № 250 (14270) | 1973 оной октябриин 23, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Советскэ Союзай ажалшад! Коммунис хүмүүжүүлгын, хүн бүхэнэй ажалай ба ниитын эдэбхи үүсхэл улам бадаргаха хэрэгтэ ажалша коллективүүдэй дүүргэдэг үүргые бүхы аргаар дээшэлүүлэгты!

(Агууехэ Октябриин социалис революциин 56 жэлэй ойдо зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан уряануудһаа).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

УЛААН ТУГТА КОЛЛЕКТИВ

Баргажанай леспромхозой модошод Агууехэ октябриин хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлжэ байна. Тэдэнэр сентябрь һарын түсэбһөө гадуур 20 мянган түхэригэй продукци худалдаа.

Леспромхозой коллектив сентябрь һарын үрэ дүнгөөр «Забайкаллес» комбинат соогоо шалгаржа, дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Энэ амжалтаа улам арьбадхаха, ноябриин 7-ной һайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэһэн мүрысөөн модошодой дунда улам эршэмтэйгээр дэлгэрбэ. Тэдэнэр октябрь соо бүри ехэ бүтээсэ туйлаха, модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ һарын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ зорилго урдаа табяа. Октябрь һарын түсэбһөө гадуур 10 мянган кубометр модо арадай ажахыда бэлэглээд, һайндэрые угтаха байһанаа тэдэнэр мэдүүлбэ.

Н. ТЮРНЕВ.

Бүхы хүсэн—һолоомо һүрилэлгэдэ

Эдэ үдэрнүүдтэ аймагай колхоз, совхозууд ороохо таряанайнгаа ургасые хуряажа дүүргэмсээрээ олонхи трактор, машинануудаа табяад, хуряагдаһан таряалангай һолоомо түргэнөөр суглуулжа абана.

Һаяхан «Дружба» колхозой главна агроном Ф. Ф. Синицынтэй хөөрэлдэхэдэ, тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

— Байгша ондо үбһэ тэжээлэй яһала элбэгээр бэлэдхэгдэһэншье һаань, таряалан дээрэхи һолоомые тэбэришье үлөөнгүй суглуулжа абаха зорилготойбди. Энээнһээ урагша һолоомые таряалангай захада гаргаад лэ бага һүрилһэн нэрэтэй обоолоод орхидог һаа, мүнөө жэлдэ тэрэнэй ехэнхииень зөөжэ, адууһа малай гүүртэ, отаранuудта зохидоор һүрилнэбди.

Октябриин 19-нэй мэдээгээр энэ колхоздо 20 үдэр соо 1.500 гектар газарай һолоомо суглуулагдажа, хамта 7 мянган центнер һолоомон һүрилэгдөө. Энэ хүдэлмэридэ ехэ тэргэтэй 20 трактор, һолоомо һүрилхэ оньһон түхеэрэлгэнүүд хүдэлнэ.

Хёлгын совхоздо һолоомо суглуулха тусхай оньһожоруулагдаһан звено эмхидхэгдэнхэй. Мелиоратор Б. П. Баженовэй хүтэлбэрилгэ доро 7 трактортай тус звено һүүлэй арбан үдэр соо 4 мянга үлүүтэй центнер һолоомо малай үбэлжөөнэй байранuудта зөөгөө. Эндэ бэрхэ механизаторнууд А. Унагаев, В. Перевалов, И. Земсков гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлдэг. Энэ звеноһоо гадна, ута тросой волокушатай гурбан трактор полевой станда дүтын полинуудай һолоомые суглуулан шэрэжэ, нэгэ газарта обоолно. Үбэлдөө тэрэниие зөөхэдэ һайн байха бшуу.

Бэшүүрэй аймагай бусадшье ажахынууд һолоомоёо суглуулжа эхилэнхэй.

Е. УТЕНКОВ.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Хүрбын совхоз малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ ажалаа түлэг ябуулна. Нэгэдэхи отделениин Холын Хүнды, Гэмээн, Нуур гэжэ газарнуудта үбэлжэдэг хонишодто шэнэ гэрнүүд баригдаа.

Аалан гэжэ газарта гурбадахи отделениин 600 хониной үбэлжэхэ түхэреэн хашаа түргэн болзорто баригдажа дүүргэгдээ. Энэ хашаае студентнүүд эрхим һайнаар баряа.

Тээгдэ һууринда үнеэдэй фермэ һэльбэгдэһэн, шэнэлэгдэһэн байна. Мүн эндэ хоёр байратай гэр шэнээр табигдаһан, силос дараха траншей малтагдажа, цементээр шудхагдаа. Совхоздо бүхыдөө мүнөө жэлдэ байрын 15 гэр заһабарилагданхай. Ажахын нэгэдэхи отделенидэ ороохо сэбэрлэдэг «ЗАВ-20» гэһэн оньһон машина тодхогдожо, ашаглалгада үгтэнхэй.

Үбэлжөөндэ бэлдэхэ бүхы хүдэлмэрие барилгашадай 8 хүнһөө бүридэһэн бригада дүүргэнэ. Эрхим барилгашадай тоодо Александр Вахрушев, Леонид Бурдуковский, Алексей Шиханов, Михаил Вахрушев, Аким Вахрушев гэгшэд оролсоно.

— Барилгые болзортонь дүүргэхэ хэрэгтэ гушан жэлэй туршада жолоошоноор хүдэлдэг ажалша бэрхэ Андриян Алексеевич Солдатовай оруулһан габьяань тон ехэ. Энэ нүхэр дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ автомашина жолоодожо гараһан хүн. Мүнөөшье барилгын материалнуудые зөөхэдөө хамта хүдэлдэг нүхэдөө нэгэшье һаатуулдаггүй юм, — гээд совхозой прораб Василий Батуевич Ринчинов хөөрэнэ.

Совхозой барилгашад хүйтэнһөө урид барилгануудаа дүүргэхэ гэжэ бүхы оролдолгоёо гаргана, яарана.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хориин аймаг.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЗАХАЛБА

Ленинэй орденто Борьёогой совхозой хонишод хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлжэ эхилһээр арба гара хонобо. Ажахын хонишон, мэргэжэлтэн бүхэн эртэнһээ энэ харюусалгатай ажалдаа бэлэдхэл хэжэ эхилээ. Хонин һүрэгөө олон болгохо гэбэл, «тарилгаяа» хараалһан болзортоо эрхим һайн шанартайгаар дүүргэхэ гэһэн уряа доро эндэхид ажалладаг заншалтай. Жэлһээ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлжэ абадаг, ажалдаа абьяастайгаар хандадаг хонишод эндэ олон. Тэдэнэрэй туйлаһан амжалта республикымнай олон тоото малшад һайн мэдэдэг. Борьёогой хонишодой дүй дүршэлые өөһэдынгөө ажалда хэрэглэхэ гэжэ оролдодог болонхой.

Хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхын урда, эндэхид тэдэнээ зелёнко дээрэ адуулжа, хүсэ шадалтай болгодог заншалтай. Эхэ хонидой фермэ, отара бүридэ 25—30 гектарта зеленко таригдадаг юм. Ногоон һолоомон дээрэ бэлшэһэн хонин хүсэ шадалтайшье болодог, олонхинь эхирлэдэг, тэдэнһээ абтаһан хурьгад тэнжэсээршье булюу гэжэ һүүлэй 7—8 жэлэй ажаглалта гүйсэд гэршэлээ.

Энэ харюусалгатай үедэ ажахын ахалагша хонишод техник-үрэжүүлэгшээр хүдэлдэг гуримтай. Тэдэнэр хоёр жэл болоод лэ шадабари, мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ.

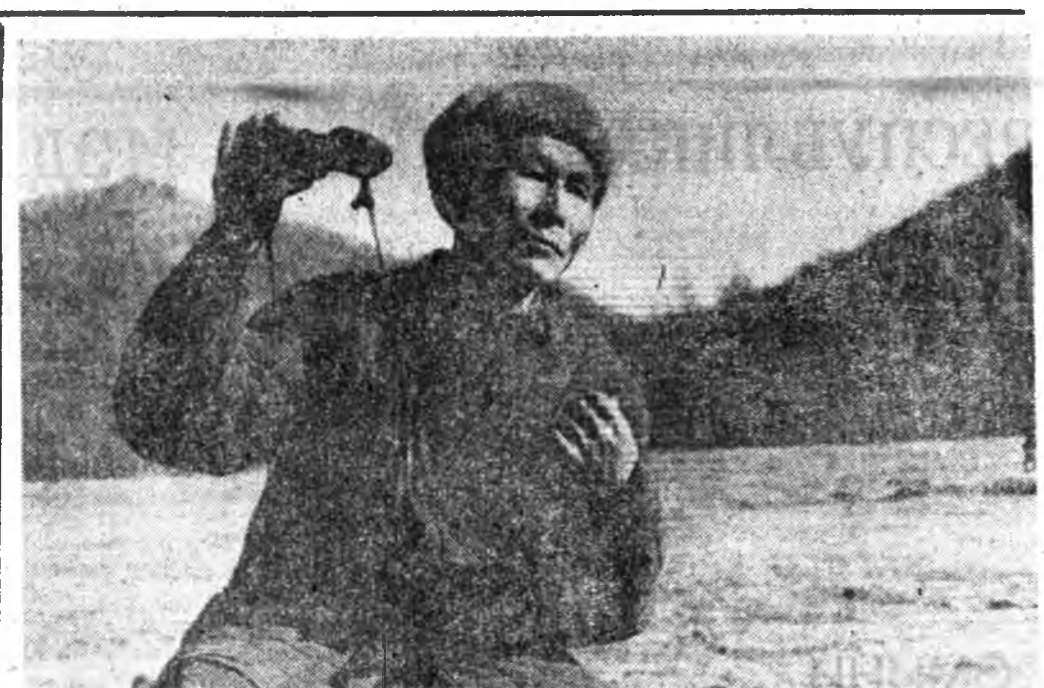
Тус ажахыда зооветһуралсал һайнаар эмхидхэгдэнэ. Совхозой главна зоотехник Владимир Прокопьевич Шантаханов һуралсалые эмхидхэхэ зуураа шэнжэлхы ажал хэдэг юм. Эхэ хонидой 5 отара хүргэгдэһэн үрэһөөр үрэжүүлэгдэнэ. Энэ арга бэшэндээ орходоо, юугээр булюу һайн бэ, ямар дутагдалтайб гэжэ элирүүлхын тулада иимэ туршалга хэгдэнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Харин бэшэ арба гаран ахалагша хонишод һая абтаһан үрэһөөр хонидтоо үрэжүүлгэ хэнэ. Отара бүхэндэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлдэг пунктнууд түхеэрэгдэнхэй, хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдээр түгэс хангагданхай.

Мүнөө үедэ отара бүридэ 300—350 хонид иимэ аргаар үрэжүүлэгдэбэ. Республикын чемпион · Октябриин Революциин орденто хонишон Дмитрий Яковлевич Свистунов, Социалис Ажалай Герой Гасарун Лубсанович Рабдаев гэгшэд 400 гаран хони үрэжүүлбэ.

Борьёогой совхозой хонишод 16 мянган эхэ хонидые 30 үдэрэй туршада үрэжүүлжэ дүүргэхэ тухайгаа суг хүдэлдэг нүхэдтөө мэдүүлһэн юм. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула «тарилгаяа» хараалһан болзорто дүүргэхээр шиидэнхэй.

А. ЕЛИСЕЕВ

Зэдын аймаг.

ССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхоздо (Захаамин) 800 толгой адуун тоологдодог. Совхозой адуушад жэл бүри адуунуудаа Хамар-Дабаанай хормойдо түхэрээн жэлдэ адуулжа, тобир тарганаар ондо оруулна. Тус совхозой гурбадахи отделениин үнинэй адуушан Санжай Бадмаев Сагаан Морин газарта 500 толгой адуу харана. Совхоз соогоо мэдээжэ болоһон адуушан Бадма Шойдоевич Долгоров Үлгэһы адаг гэжэ газарта 150 толгой адуу даажа абаад хаража байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: адуушан Б. Ш Долгоров.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. П. МИХАЙЛОВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ВЕТЕРИНАРНА ВРАЧ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай республиканска научно-үйлэдбэриин ветеринарна лабораториин биохимиин ба халдабарита бэшэ үбшэнүүдые элирүүлхэ таһагай ахамад ветеринарна врач, ветеринариин эрдэмэй кандидат нүхэр **Михайлов Никандр Павловичта Буряадай АССР-эй габьяата ветеринарна врач** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретариин түлөө гэшүүн Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной октябриин 22.

МАЛШАДАЙ БАЯР

Үнгэрһэн субботын үдэр Мухар-Шэбэрэй аймагай түб һууринай соёлой байшан соо хүн зон хүлгөөтэй байба. Ушарынь юуб гэбэл, эндэ аймагай колхоз болон совхозуудай ажалша бэрхэ малшадай зүблөөн болоһон байна. Зүблөөн дээрэ үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо. Энэ асуудалаар аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдөө ажахын управлениин начальник **А. М. Спиридонов** элидхэл хээ.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, ажалай эрхим һайн дүнгүүдые туйлаһан һаалишад, хонишод, мал адуулагшад, тугалшад, гахайшад болон шубуушадта Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Н. Б. Пивоваров** СССР-эй орден болон медальнуудые барюулһан байна. Гүрэн түрын дээдэ хайра шагналда энэ аймагай 44 хүн хүртэһэн байгаа.

Аймагай «Авангард» совхозой суута һаалишан Цырен-Дулма Гомбоевна Улзытуева Ленинэй орденоор шагнагдаа. Энэ нүхэр үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ һү һааха талаар абаһан социалис уялгаяа амжалтатай бэелүүлһэн байгаа. Байгша ондо үнеэн бүриһөө 3 мянган килограмм һү һааха уялгатай һэн. Тэрэнээ дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа элсүүлэн ажаллажа байнхай. КПСС-эй гэшүүн Ц-Д. Г. Улзытуевагай хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһандань найдамаар.

Эндэхи колхоз, совхозуудай ажалай 13 түрүүшүүл Ажалай Улаан тугай ордеоор шагнагдаһан байна. Тэдэнэй тоодо Суулгын совхозой тугалшан Б. С. Базарсадаева, «Одон» совхозой хонишон Н. Б. Дампилов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон М. А. Брылев болон бусад оролсоно.

«Искра» колхозой нэгэдэхи комплексно бригадын коллектив бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ һайн дүнгүүдые туйлаһан байгаа. Тиимэһээ КПСС-эй Буряадай обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг, мүн СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэришэд болон алба хаалшадай профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота 1.000 түхэриг мүнгэн шантайгаар энэ бригадын коллективтэ барюулагдаһан байна.

1973—1974 онуудай үбэлжэлгын үедэ бэелүүлхэ зорилгонуудые хараалһан социалис уялга аймагай мал ажалай түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаа.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ҮНДЭР НЭРЭ ЗЭРГЭДЭ ХҮРТЭБЭ

Республикымнай транспортна управлениин автотранспортна предприятинуудай жолоошод байгша оной баян ургаса хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Ажалай эрхим дүн туйлаһанайнгаа түлөө 60 жолоошод «1973 оной ургасын хүдөө ажахын продуктнуудые автомобиляар зөөлгын отличник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хүндэлэлэй грамотанцудта хүртэһэн байха юм.

Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын гүрэнэй хоёрдохи автотранспортна предприятиһаа Иван Федорович Алексеев, 1268-дахи автоколонноһоо Валерий Петрович Заиграев, Владимир Павлович Зангеев. Мухар-Шэбэрэй автотранспортна предприятиһаа Степан Николаевич Миронов болон бусад эрхим ажалаараа шалгаржа, үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэгшэдэй дунда бии.

Л. И. БРЕЖНЕВ, А. А. ГРОМЫКО Г. КИССИНДЖЕРТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүйе сахилгын асуудалнуудаар президентын туһалагша Г. Киссинджертэй октябриин 20-до Кремль соо хөөрэлдэһэн байна. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда хабаатай асуудалнууд зүбшэлэгдөө.

Совет талаһаа — СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Г. М. Корниенко; американ талаһаа — США-гай гүрэнэй секретариин орлогшо Дж. Сиско, Сагаан байшангай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэ Х. Зонненфельдт, гүрэнэй департаментын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд У. Лорд, А. Атертон гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн А. А. Громыко октябриин 21-дэ Кремль соо США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүйе сахилгын асуудалнуудаар президентын туһалагша Г. Киссинджертэй хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи мүнөөнэй оршон байдалые бүхы талаарнь хаража үзэһэн, энэ райондо эб найрамдал тогтоохо арга боломжонуудые зүбшэлһэн байна.

Хөөрэлдөөнүүдтэ: совет талаһаа — СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов, СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, СССР-эй МИД-эй коллегиин гэшүүн Г. М. Корниенко, американ талаһаа — гүрэнэй секретариин орлогшо Дж. Сиско, Сагаан байшангай ба гүрэнэй департаментын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Х. Зонненфельдт, У. Лорд, А. Атертон ба У. Хайлэнд гэгшэд мүн лэ хабаадаа.

„МОЛНИЯ-2"

ТАСС-ай мэдээсэл

1973 оной октябриин 19-дэ Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ.

Хэлхеэ холбооной «Молния-2» гэжэ хэмэл одон Советскэ Союз доторхи хилын телефонно-телеграфна радио-холбооной түхеэрэлгэнүүдые ашаглаха, «Орбитын» оа уласхоорондын харилсаа холбооной пунктнуудта СССР-эй Түбэй телевидениин программануудые дамжуулха зорилготой.

Энэ хэмэл одон дэлхэйн бүмбэрсэгэй хойто хубида дээдэ захань 40 мянган 600 километр, дэлхэйн бүмбэрсэгэй урда хубида доодо захань 630 километр зайтайгаар замбуулинай замда гаргагдаа. Дэлхэйе 12 час 16 минутын турша соо тойроно, дабшалгынь зам 62,8 градус һөөлжүү байна.

Телевидениин программануудые дамжуулха, алас холын олон каналтай радиохолбоо бэелүүлхэ аппаратураһаа гадна, командно-хэмжэн тодорхойлгын бүлэг оньһон түхеэрэлгэнүүд, тэрэшэлэн замайнь зүг шэгые тодорхойлхо ба залаха түхеэрэлгэнүүд, хэмэл одоной хэрэглэхэ элшэ хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

«Молния-2» гэжэ хэмэл одоор дамжуулан хэгдэхэ хэлхеэ холбооной сеансууд хараалагдаһан программатай зохилдуулан бэелүүлэгдэхэ.

Рязанска область гүрэндэ хартаабха, овощ худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэв

Рязанска областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө жэлдэ һайн ургаса туйлаад, гүрэндэ хартаабха ба овощ худалдаха арадай ажахын түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Бэлэдхэлэй пунктнуудта 658 мянган тонно хартаабха, 96 мянган тонно овощ тушаагдаа.

Москва хотодо, бусад городууд ба промышленна түбүүдтэ хартаабха ба овощ эльгээхэ түсэб дүүргэгдээ. Гүрэндэ хартаабха ба овощ худалдагдажа үргэлжэлнөөр.

Парторганизацинуудай тоосоон ба һунгалта

ХҮДЭЛМЭРЕЭ БҮРИ ҺАЙЖАРУУЛХЫН ТУЛАДА...

Манай аймагай колхоз, совхозуудай отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудта тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо байна.

Тээмэндэ «Дружба» колхозой түб тосхоной партийна эхин организацийн суглаан болоо. Энэ организаци колхоз соогоо эгээл олон гэшүүдтэй юм. Тэрэнэй бүридэлдэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдһээ эхилээд, МТМ-гэй хүдэлмэрилэгшэд, шофёрнууд, энэ тосхондо оршодог эмхи зургаануудта хүдэлдэг коммунистнууд ородог. Тиимэһээ партийна эхин организацийн урда олон янзын зорилгонууд табигдадаг гэшэ.

Тоосоото һунгалтын партийна суглаан зарлагдаһан сагтаа эхилээ, организацийн гэшүүдэй 90-ээд процентнь суглаанда хабаадалсаа һэн. Суглаан дээрэ партийна бюрогой секретарь М. И. Назимов тоосоо баряа һэн.

Элидхэл соогоо нүхэр Назимов партийна организацийн тоосоото үедэ хэһэн хүдэлмэри тухай, ямар амжалтануудай туйлагдаһан тухай, ямар дутуу дунданууд бии байһан тухай тоб байса харуулжа шадаа.

Тиигэхэ зуураа тэрэнэй элидхэл соо дутагдалнуудай юун дээрэһээ, ямар шалтагаанһаа ушарһаниинь сэхэ хэлэгдэһэн байна.

Парти доторой хүдэлмэри тухай тогтоходоо, М. И. Назимов коммунист нүхэр Моськальцев партийна, ажалай журам эбдээ гээд олоной харалда онсолон табяа. Мүн партиин гэшүүн нүхэр Шареев взносоо саг болзор сооньтүлэнгүй ябадаг заншалтай болонхой гээд баһа тэмдэглэбэ.

Партийна хамтын суглаанууд болон партийна бюрогой заседанинуудай заагдаһан болзор соогоо хэр үнгэргэгдэдэг байһан тушаа элидхэлшэ, мүн лэ дэлгэрэнтыгээр хэлэхэ зуураа, эдээнэй аша туһын, ямар зэргын үүргэтэй байһыень тобшолол хэжэ байгаад хөөрэжэ үгөө.

Политһуралсалай асуудал да яһала горитой анхарал хандуулагдаһан байна. Тиихэдээ коммунист Е. А. Варнавскиин аша туһатай, эдэбхитэй хүдэлмэри тухай суглаагшадта хэлэгдээ. Энэ нүхэр хүтэлбэрилдэг экономико шудалха кружогтоо ябадаг хүнүүдые һайнаар һургажа шадаа. Тэрэнэй хэшээлнүүд һонирхолтойшье, ойлгосотойшье байдаг гэжэ тэмдэглэгдээ бшуу.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнууд яһала эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тиигэжэ партийна бюрогой хүдэлмэриин һайн талыень элирхэйлэн харуулаа, дутуу дунданууднень шүүмжэлээ.

Слесарь, коммунист Д. У. Дациев үгэ хэлэхэдээ, партийна бюро хадаа МТМ-гэй хүдэлмэридэ бодото анхарал хандуулдаггүй гэжэ тэмдэглээ. МТМ-е даагша В. Н. Соколов партийна бюрогой үмэнэ нэгэтэшье тоосоогүй байха. Харин тэрэ хүтэлбэрилэгшые заседанидаа урихал ёһотой байгаа. Үбэлэй үедэ техникэ, зэр зэмсэг заһабарилха хүдэлмэридэ МТМ бэлэн бэшэ байһаар. Гадна запас частьнууд тон хомор, хаанашье хүрэнэгүй гээд ехэл һанаагаа зобоног нүхэр Дациев хэлэхэ юм. Мүн «Сельхозтехникын» аймагтахи отделени энэ талаар колхоздо мүртэй туһа хүргэнэгүй гэжэ үгэ хэлэгшэ гомдол баряа.

Колхозой түрүүлэгшэ И. И. Осеев суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн байна. Тиихэдээ гол анхаралаа таряа хуряалгын хүдэлмэриин хэр ябажа байһан тушаа асуудалда хандуулһан байна. Хүдөө ажахын энэ шухала кампани дүүрэхэ тээшээ боложо байна. Гэбэшье энэ хэрэгтэ коммунист бүхэн эдэбхитэйгээр оролсожо, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллаха, сугтаа хүдэлжэ ябаһан нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулха ёһотой. Тиигэбэл таряа хуряалгаяа бүришье түргөөр гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр, шанар һайнтайгаар дүүргэжэ шадаха байгаабди. Харин энэ талаар бүхы юумэн һанаһандал журамөөр бүтээдхинэгүй гэжэ нүхэр Осеев суглаагшадта хандаа.

Малай үбэлжэлгэдэ ою-ладхэлэй хэр ябажа байһан тухай колхозой түрүүлэгшэ мүн лэ тогтоо. Энэ асуудал гүнзэгы удха шанартай гээд тэмдэглэбэ. Энэ хэрэгтэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха уялгатай.

Партийна бюрогой жэлэй туршада ябуулһан хүдэлмэридэ зохихо сэгнэлтэ үгтэһэн, коммунистнуудай саашадаа бэелүүлхэ зорилго тодорхойлһон шиидхэбэри абтаһан байна. Удаань партийна бюро шэнээр һунгагдажа, Ехэ-Хүдэриин сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. И. Назимов партбюрогой секретаряар дахин дэбжүүлэгдээ.

Тоосоото һунгалтын суглаанууд саашадаа хүдэлмэри улам һайжаруулха хэрэгтэ гүнзэгы нүлөөлхэ зэргэтэй. Тэрэ дээрэ гол сэхэ сэбэрээр, үнэн тоб байса хэлэгдэһэн партийна шүүмжэлэл дэлгэрүүлхэ тон шухала болоно. Эрилтые тоосоото һунгалтын суглаан гүйсэд хангажа шадабал, зорилгодоо хүрэхэ зэргэтэй гүй хүрэхэ зэргэтэй. Энээн дээрэһээ эхилээд, Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой түб тосхоной партийна эхин организациин бүридэлдэ ородог коммунистнууд бодото тоосоо хэжэ, дутуу дунданууд ары усадхажа, хүдэлмэри бүри һайжаруулжа, үүргэдхэжэ шадаха гэжэ дань найдагдана.

Б. НЕМЧИНОВ,
КПСС-эй Хяагтын
райкомой инструктор.

Коммунист тухай хөөрөөн

ОРОЛДОСО

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГАЙ «Победа» колхозой һүн һаалиин 2-дохи фермын ажал ехэл урагшагүйгөөр ябадаг байһан юм. Һү һааха түсэбтэ даабаряа ходо дүүргэдэггүйһөөнь боложо, колхоз бүхы дээрээ гээгдэлдэ орошохоёо һанадаг һааб даа.

Юундэ иимэ ушар тохёолдоһон байгааб? Хараад үзэхэдэ, гэр байрань, хашаа далань яһала һайн, ондоо фермэнүүдэйнгиһээ доро бэшэ. Фермые даагша энэ тэрэ хэмжээ ябуулгануудые хэнэб, гээгдэлһээ гарахабди гэжэ байгаад, суглаанай болохо бүхэндэ үгэеэ үгэхэ. Теэд хубилалта яашье боложо үгэхэ юм бэшэ.

Колхозой партийна комитет энэ фермын байдал тухай һайса зүбшэжэ, хэлсэжэ үзөөд, фермые даажа ябаһан хүниие ажалһаань сүлөөлхэ гэжэ шиидхэбэ.

Тэрэнэй орондо хэниие табихаб? Олон хүнүүдэй кандидатура хаража, хэлсэжэ үзөөд, Афанасия Тиндиновна Плюснинае фермые даагшаар томилхо гэһэн шиидхэбэри абтаа һэн. Энэ хүн оролдосотой, шударгы бэрхэ коммунист эхэнэр гэжэ суута гаранхай юм.

Шэнээр томилогдоһон фермые даагша эрилтэ шангатай, бэрхэ эмхидхэлшэ байһанаа харуулаа һэн. Афанасия Тиндиновна һаалишан бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ тааараха «түлхюурхэниие» оложо шадаһан байгаа. Хараад үзэхэдэ нялтаганангүй гэхэ гү, али һаалишан бүхэнэй абари занда өөрөө тааруу байхые оролдонгүй, энэ тэрээр нэрэ хүндэеэ дээшэлүүлхые эрмэлзэнгүй, сэхынь хэлэжэ, дутуу дундыень тоб байса харуулжа шададаг байгаа юм.

Үглөөнэй дүрбэн сагта ажалда гараха аад, һаалишад табанһаа үнгэрһэн хойно ерэдэг байба. Энээн тухай Плюснинагай хэлэхэдэ, тэдэнь автобусой шофёр оройтодог гэжэ өөһэдыгөө сагааруулха һанаатай байба. Саг соогоо суглардаггүй, үнгэрхэлөө гэрнүүдээрнь ябажа суглуулха баатай болодогби гэжэ шофёрынь мэдүүлээ һэн.

Энэ ушар фермын хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан дээрэ элиржэ, саг соогоо ажалдаа гарадаг болохобди гэжэ һаалишад үгэеэ үгөө юм. Хөөрэлдэһөөр байтарнь үшөөшье али олон дутуу дунданууд элирээ һааб даа.

Энэнь фермые гээгдэлһээнь гаргаха гэһэн эрмэлзэлэйнь эхин алхам байгаа. Түрүүшээгээр хэдэн олон бэрхэшээлнүүд ушарһан юм. Зарим һаалишад фермые даагшые дан шангарна, тэрээнтэй хүдэлхын аргагүй гэлдэжэ ябаад гомдол бариха. Харин энээниие болюулха, эдэ хэмжээ ябуулгануудай юундэ хэрэгтэй байһые ойлгуулха гэжэ оролдобошье һаань, үглөөдэрынь ажалдаа гарахагүй. Иимэ зонтой хэрэг урагшаа ябахагүй гэжэ ойлгоһон хүтэлбэрилэгшэ тэдэниие ондоо хүдэлмэридэ оруулхыень колхозой правлениие гуйгаа һэн.

Нэгэ хэды болоод байхада фермын дал хашаа, хорёо хүһамаг сооҕуур ябахадашье аятай болошоод байгаа һэн. Үбһэниинь эмхи гуримтайгаар хадагалаатай, хаанашье ариг сэбэр. Плакадууд, фото-зурагууд үлгэгдэдэг, мүн социалис мүрысөөнэй бюллетень үдэр бүхэндэ гаргагдадаг болоһон. Тиихэдэнь һаалишан бүхэн хэнэйнгээ түрүү зэргэдэ, хэнэйнгээ гээгдэжэ ябаһые харадаг, хойнотожо ябабал, түрүү ябагшадаа хүсэхэ гэжэ оролдодог болоо бшуу. Энэнь һүн һаалиин оросын дээшэлхэдэ яһала нүлөөлөө, фермые даагшашье зүб харгыгаар ябаһандаа гүйсэдөөр этигэә.

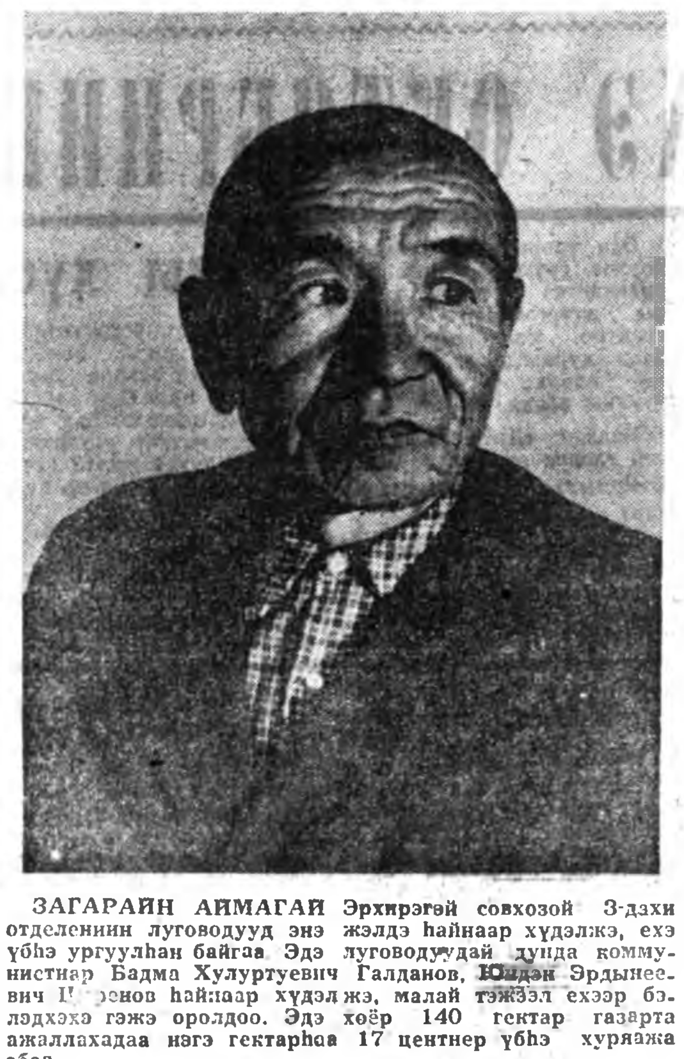
Тиихэдэ коммунистнууд Любовь Николаевна Пицухина, Нина Александровна Игумнова гэгшэд Афанасия Тиндиновнада ехэ туһаламжа үзүүлээ. Мүн бусадшье һаалишад тэрээнэй зүб юумэ хэжэ байһыень һайн ойлгодог боложо эхилээ ха юм. Тэдэнэр өөһэдынгөө һанамжануудые оруулжа, үдэрһөө үдэртэ һү һаалгаяа дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

Энэл үедэ ондоо фермэнүүдэй дүй дүршэл халан абажа, өөһэдэе һураха гэжэ шиидээд, 1-дэхи МТФ ошожо, һаалишадайнь ажалтай танилсаа һэн. Тиихэдэ олон хэрэгтэйшье, туһатайшье юумэ ойлгожо, мэдэжэ ерээ бэлэй.

Тэрэнһээ хойшо эдэ хоёр фермэнүүдэй хоорондо нягта холбоо барисаан тогтоогдоо һэн.

Мүнөө 2-дохи фермын ажал тухай тад ондоогоор хэлсэдэг. Тэдэнэй хүдэлмэриие бусад фермэнүүдтэ үльгэр жэшээ болгон харуулагдадаг болоо. Нигэжэ коммунистка Афанасия Тиндиновна Плюснина партийна организациин даалгаһан харюусалгата даабариие амжалтатайгаар бэелүүлжэ ябана. Гээгдэжэ ябаһан фермэ мүнөө түрүү зэргэдэ гараа.

А. КЛИМОВ,
журналист.

ЗАГАРАЙН АЙМАГАЙ Эрхирэгэй совхозой 3-дахи отделениин луговодууд энэ жэлдэ һайнаар хүдэлжэ, ехэ үбһэ ургуулһан байгаа. Эдэ луговодуудай дунда коммунистнар Бадма Хулуртуевич Галданов, Юндэн Эрдынеевич Ц[illegible]енов һайнаар хүдэлжэ, малай тэжээл ехээр бэлэдхэхэ гэжэ оролдоо. Эдэ хоёр 140 гектар газарта ажаллахадаа нэгэ гектарһаа 17 центнер үбһэ хуряажа абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү луговод Бадма Хулуртуевич Галданов.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Мэргэжэлтын зүбшэл

ҺЭРГЫЛХЭ, ЭМШЭЛХЭ

Колхоз, совхозуудай ветеринарна албанай хүдэлмэриие жэлэй дүрбэн сагта жэншэдгүй һайнаар эмхидхээд, нийтынгээ адууһа малые элдэб халдабарита үбшэнһөө һэргылжэ, фермэнүүдтэ ариг сэбэрые наринаар сахихада гансашье хонин, малай гарзалхань үсөөрдэг бэшэ, мүн тоо толгойнь олошоржо, ашаг шэмынь эрид дээшэлдэг мэдээжэ. Тиимэһээ үбшэндэ нэрбэгдэһэн малаа түргэн аргалжа, ветеринарна албанай хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ гээшэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй мүнөөдэрэй гол зорилго болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ зарим колхоз, совхозууд адууһа малаа үбшэн тахалһаа һэргылхэ, эмшэлхэ хүдэлмэри саг сооньхэр ябуулһанай ашаар һайн шанартай продукци ехээр абажа, гүрэндэ элбэгээр худалдадаг байха юм. Зүгөөр иимэ амжалта туйладаг ажахынууд республика доторнай захаһаа олон, мүнөөшье ветеринарна албанайнгаа хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэһэн зандаа гээшэ.

Мүнөө намар ерэжэ, аймагуудай колхоз, совхозуудта нийтын малай үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ ээлжээтэ хаһа хаа хаанагүй эхилбэ. Тиин ажахы бүхэн малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ, хони, үхэрөө үбшэ тахалда нэрбүүлжэ олоор гарзатуулхагүйн тула намарай дулаан үдэрнүүдтэ хамаг сайса, хашаануудаа сэбэрлэжэ, һайнаар дезинфекци хэхэ болоно. Гадна бүхы малаа ветеринарна шалгалтада оруулжа, үшэнгын элирүүлхэ ба һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулагдаха зэргэтэй.

Үбэлжэлгын урда тээ отара, гүүртэнүүдые бүридхэхэдөө гол түлэб малай бэе махабадай элүүр энхые харалдаа абаха шухала. Тиихэдээ нэн түрүүлэн туранхай, үбшэндэ нэрбэгдэһэн гү, али эмшэлгэдэ дабагдахагүй, халдабаригүй үбшэнтэй адууһа мал һүрэгһөөнь илгажа, тусхай харууһанда табиха хэрэгтэй.

Октябрь һарада ажахынуудай ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд бүхы намарайнгаа хүдэлмэри ябуулжа, үхэр малаа боомо болон эмһара үбшэнһөө һэргылхэ таринаа хэхэ болоно. Тиихэдэ нийтынгээ адууһа малда хотын хорхой усадхадаг тусхай эм уулгажа дүүргэхэ зэргэтэй. Дээрэ дурсагдаһан эдэ үбшэ тахалһаа нийтын мал олоороо гарзалжа, ажахы бүхэн горитойхон хохидолдо ородог гээшэ.

Энээнһээ гадна һүрэг хониндоо уһантай холигдоһон керолин соо шунгуулхада, гансашье хамуутахаяа болидог бэшэ, мүн хабартаа хашаг, шалзада баригдадаггүй юм. Хэрбээ намарай дулаанда иимэ хүдэлмэри үнгэргөөгүй һаа, хашаг, шалзада хазуулһан хонидой сами, хүзүүниинь шуһабхин хабдадаг. Саашадаа хонид үбшэнөө тэсэжэ ядахадаа хашаа хаамагта бэеэ шүргөөжэ, нооһоёо унагаадаг, түргэн туража, ашаг шэмэнь доошолдог байна. Тиихэдэ үхэрэй гуурта хагүйн тула намартаа ара нюргандань тусхай эм сасахада һайн юм.

Эдэ бүхы үбшэнһөө һэргылэмжын хүдэлмэри үргэнөөр, эмхитэйгээр ябуулхада, үбэлжэлгын үедэ малай гарзатахань эрид доошолдог байна. Гэбэшье заримдаа ажахынуудай ветеринарна мэргэжэлтэд холын гүүртэдэ гү, али хадын бэлшээридэ байһан һүрэгүүдтэ үбшэ тахалһаа һэргылхэ талаар иимэ хүдэлмэри ябуулангүй орхидог ушар үзэгдэдэг. Тиимэһээ мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ байха үеэр ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй хэһэн ажалые наринаар шалгаха зэргэтэй.

Һүүлэй үедэ зарим ажахынууд намарай сентябрь, октябрь һаранuудта малдаа уһантай хлорофосой 8 процентые холижо сүршэхэ арга үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой. Тиихэдээ хлорофосоо тэрэ үдэртэнь 40—45 градусай халуун уһанла холижо, уйтан хашаа соо оруулагдаһан малай ара нюрганда сасадаг. Гэхэтэй хамта, иимэ холисо малайнгаа наһыень хараалдаа абажа, ветеринарна заабариин ёһоор бэлдэхэ хэрэгтэй. Туранхай, тугаллаха дүтэлһэн, үбшэн үхэрнүүдтэ, гараһаар гурба һара болоогүй тугал хлорофосой холисо болохогүй.

Үбэлжэлгэдөө бэлдэхэ үедөө фермэ ветеринарна ариг сахиха элдэб зэмсэг, рэлгэнүүдээр хүсэд шухала. Гадна бии хэрэгсэлнүүдыень, рэлгэнүүдыень һайнаар һабарилха, хэрэгтэй муудые ехээр нөөсэлхэ рэгтэй.

Тэрэшэлэн малда тэжээлэй һайн шалгаха элдэб хэрэгтэй бодо байхын тула үбэлж эхилхэһээ урда бэлд һэн үбһэ тэжээлыень наар шалгажа, элирүүлээд хубаарилхэдэ зохид юм. Т адууһа малай тэжээл хэниие тусхай ветер лабораторидо микро ска, химикотосиколог аргаар шэнжэлхэдэ

Республикымнай нуудта нийтын малай жэлгын, тугал, хурьгагын халуун хаһа хойно нолоо һуоарин ерэхэ колхоз, совхозуудай хонишод, мэргэжэлтэд хүтэлбэрилэгшэд түл гадаа эртээнһээ һайн дэжэ, абтаһан нарай га, тугалнуудаа үбшэ да нэрбүүлэнгүй хые оролдохо болоно хэдэ нэн түрүүлэн ха үнеэдээ, хурьгалха доо һайнаар харуу үбшэнһөө һэргылхэ мэри үргэнөөр ябуулх гэтэй. Һаалиин фермэ хэндэ үнеэдэй тугал ранууд тусгаар жэ, тугал бүхэнэй хаамагууд эртээнһээ рэгдэхэ болоно. Мүн һэн мал амярнь тусхай таһалгануудые бэлдэхэдэ һайн. Юуб гэнтэ бии болоһон ха рита үбшэн үргэнөөр гэрхэгүй, тэрэ дороо хагдаха байна бшуу. дурсагдаһан иимэрхүү хы заабаринуудые һа баримталһан гүүртэ, нуудта ажалладаг хонишодой ерэхэ жэл тагүй амжалта туйла һанда этигэмээр.

С. БАТОРОВ,
Буряадай АССР-ай габьяата ветврач.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

РСФСР:
РУДА МАЛТАН АБАДАГ ШЭНЭ БҮЛЭГ БАРИЛГА

ЖЕЛЕЗНОГОРСК. Жэлдээ 1 миллион тонно түмэрэй руда малтан абаха үйлэдбэриин бүлэг барилга Михайловска түмэрэй рудагай комбинадта ашаглалгада оруулха тухай актда гүрэнэй комисси гар табяа.

Хэдэн арбаад барилга энээнэй бүридэлдэ ороно. Руда малтан абадаг карьерэй талмайнууд насоосой станцинуудһаа, даамбануудһаа, газар доогуурхи барилгануудһаа бүридэһэн түхеэрэлгээр ехэ вольтын лининүүд, түмэр ба автомобилиин замууд баригдаа. Руда малтаагын хүсэтэ техникэ, тодорхойлон хэлэхэдэ, алхалжа ябадаг экскаватор энэ карьертэ хүдэлнэ. Түс экскаваторай шанага, 10 кубометр багтаасатай, гүлынь ута 70 метр.

Михайловска түмэрэй рудагай комбинат — Курска суранзата аномалида эгээн ехэ предприятинуудай нэгэн мүн. Шэнэ бүлэг барилгын ашаглалгада оруулагдахада, руда малтан абаха ба болбосоруулха талаар нийтэ хүсэниинь жэлдээ 9 миллион тоннодо хүрэхэ байна. Энэ жэлдэ комбинат 100 шахуу эшелон доменно түүхэй эд түсэбһөө гадуур эльгээгээ.

УКРАИНА:
ХАРТААБХЫН ҮНДЭР БАЯН УРГАСА

КИЕВ. Украинада нилээд ехэ талмайда — 660 мянган гектарта хартаабха таригданхай. Мүнөө хахад миллионһоо үлүү гектар дээрэһээ хартаабха малтагдаад байна. Тернопольско, Хмельницкэ, Черкасска областьнуудай ажалшад энэ хүдэлмэреэ дүүргээ. 1,5 миллионһоо дээшэ тонно продукци бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагдаба.

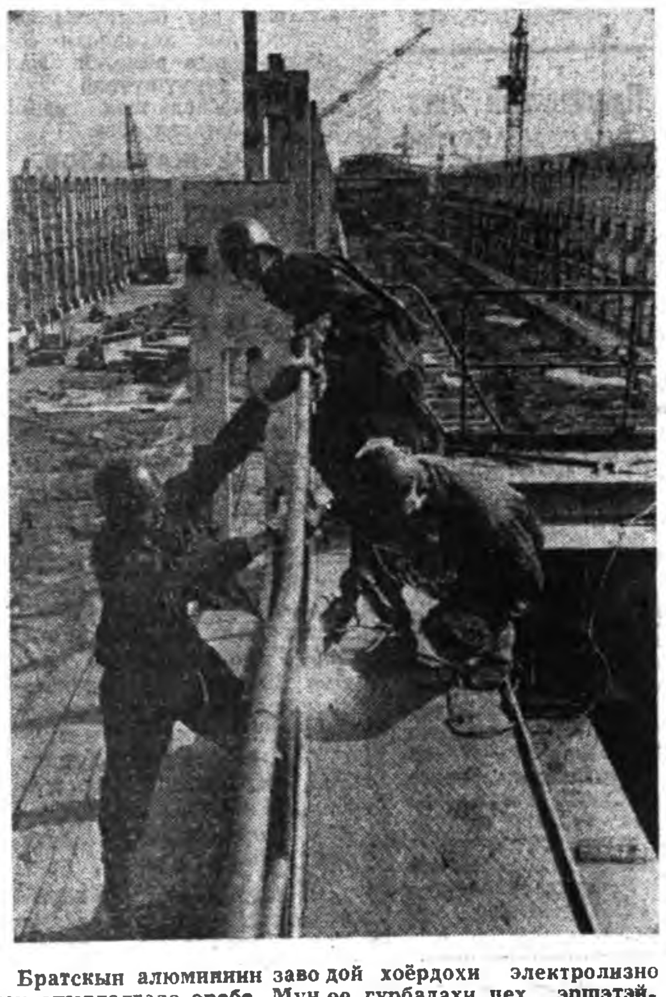
Олон ажахынууд үндэр баян ургаса хуряаба. Жэшээнь, Сумска областиин Щорсын нэрэмжэтэ колхоздо гектар бүхэнһөө 270 центнер, харин В. Г. Литвинэй звено гектар бүриһөө 310—320 центнер хартаабха малтажа абаһан байна. Черниговщинынхид амжалтатай һайнаар хүдэлөө. Эндэ дунда зэргээр гектар бүриһөө 150 центнер хартаабха малтагдаа. Житомирско областиин ажалшад эдээнһээ гээгдэнгүй, гектар бүхэнһөө 140 центнер түмһэ хуряана.

КАЗАХСТАН:
УҺАН ЗАМШАДАН ЭРШЭТЭ АЖАЛ

АЛМА-АТА. Казахстанай уһан замшад шэнэ ургасын 5 миллион пүүд ороохо зөөбэ. Энэмнай республикын гол уһан зам — Иртыш мүрэн шадараар байдаг Павлодарска, Зүүн Казахстанай, Семипалатинска областьнуудай тарялан дээрэһээ хуряагдаһан ороохон мүн.

Алтан шара тарян нёдондонойхиһоо түргөөр зөөгдэнэ. Жэшээнь, «Гусихин» гэжэ теплоход нэгэ рейс хэхэдээ, 800 тонно шэниисэ зөөдэг байгаа һаа, харин мүнөө хоёр дахин ехэ таряа Павлодарай элеваторта абаашана.

СИБИРИИН АЛЮМИНИ

Братскын алюминиин заводой хоёрдохи электролизно цех ашаглалгада оробо. Мүн өө гурбадахи цех эршэтэйгээр баригдажа байна. Юһэдэхи табан жэлэй дүүрэтэр тус цехэй ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана.

Советскэ Союзай промышленна зуу гаран предприяти, мүн арба гаран хари гүрэн Братскһаа алюмини абадаг.

Зураг дээрэ: Братскын алюминиин заводой гурбадахи электролизно цехэй барилга дээрэ 162 тонно кран хабсаргагдажа байна. ТАСС-ай фотохронико.

Экономическа шэнжэлэл

ЮҺЭН ҺАРЫН ҮРЭ ДҮН ЮУ ХАРУУЛААБ?

Табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсожо, социалис уялгануудаа уридшалан дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллаа. Энээнэй ашаар жэлэй түрүүшын хахад амжалтатайгаар түгэсхэгдэһэн байна.

Гурбадахи квартал ямар хубилалта оруулааб, юһэн һарын үрэ дүн юу харуулааб?

Промышленна предприятинуудай олонхи коллективүүд һайнаар ажаллажа, продукци бүтээн гаргаха, худалдаха түсэбөө һара бүридэ дүүргэжэ байгаа. Республикымнай промышленность бүхы дээрээ продукци худалдаха январь—сентябрь һарануудай түсэбые амжалтатайгаар дүүргэбэ. Промышленна гол продукци үйлэдбэрилхэ даабари дүүргэгдэә. Юһэн һарын түсэбһөө гадуур 47 мянган тонно шулуу нүүрһэн малтагдаһан, 4,4 мянган тонно цемент, 1,5 шахуу миллион плита шифер үйлэдбэрилэгдэһэн, 15 мянган метр сэмбэ бүд нэхэгдэһэн, 2770 гаран тонно нооһон сэбэрлэгдэһэн, угаагдаһан байна. Түсэбөөр хараалагдаһанай зэргээр автокран, элдэб приборнууд бүтээгдэә, олон электродвигатель даабариһаа гадуур хэгдэжэ, хэрэглэгшэдтээ эльгээгдээ.

Промышленна продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ хараа шэглэл баримталагдажа байгаа. Тиигэжэ нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 7 процентээр дээшэлһэн, 8 процентээр үлүү ехэ продукци худалдагдаһан байна.

Бага гаргашатайгаар һайн шанартай продукци ехээр бүтээн гаргаха гэһэн мүрысөөн олонхи предприятинуудта ашаг үрэтэйгөөр дэлгэрээ. Иимэ мүрысөөндэ оролсоходоо гаталан гараха замаа элеэр тодорхойлһон «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай, нарин сэмбын фабрикын, Тимлюйн цементын, Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй заводуудай, нооһо сэбэрлэн угаадаг фабрикын коллективүүд урда мэтэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ жагсан ябаһаар. Эдэ коллективүүд ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлһэнэй ашаар ехэ продукци бүтээн гаргана, үйлэдбэриингээ ашаг үрэ дээшэлүүлнэ.

Юһэн һарын һайнаамаар үрэ дүн гэхэдэ, түсэбөө дүүргэдэггүй предприятинуудай тоо үсөөрөө. Хэрбээ найман һарын үрэ дүнгүүдээр предприятинуудай 40 процентнь продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй байгаа һаа, юһэн һарын үрэ дүнгүүдээр тэдэнэй тоо 29 процент болоо. Нёдондо жэлдэ гээгдэлдэ ороод, мүн байгша оной эхинһээ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй ябаһан Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат сентябрь соо гээгдэлэй усадхахаһаа гадна, продукци үйлэдбэрилгые, худалдалгые нилээд дээшэлүүлһэн байна. Комбинат сентябриин түсэбые 132 процентдэ хүргэжэ, январь—сентябрь һарануудай даабариие 100,5 процент дүүргэбэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 10 процентээр үлүү ехэ продукци худалдаа.

Комбинат ямар аргаар гээгдэлһээ гарааб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулагдаа, бүтээсэнь дээшэлээ. Руда малтан абалгые ехэдхэхэ арга боломжонууд хэрэглэгдэһэн, шаналжуулгын фабрикын бүтээсэнь дээшэлһэн байна. Нэгэ хүдэлмэришэндэ абажа харахада, ажалай бүтээсэ январь—сентябрь һарануудта эндэ 10? процент хүрэһэн байна.

Республикымнай промышленность ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабариие 104 процент дүүргээ. Продукци худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн дээрэ нэрлэгдэгшэ предприятинууд, үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэл, мяханай промышленностиин Буряадай нэгэдэл, мүн үшөө хэдэн завод, фабрика нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө һурагтүй ехээр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлбэ.

Олонхи предприятинуудта бии байгаа техникэ, түхеэрэлгын ашагтайгаар хэрэглэгдэжэ, үйлэдбэриинь оньһожоруулагдажа байһые энэ баримта элирүүлэн харуулна. Промышленна олон коллектив ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ продукци үйлэдбэрилгын бүхы ургалтын 87—90 процентые абаха гэһэн табан жэлэй шухала зорилго бэелүүлжэ байна.

Локомотив - вагон заһабарилгын завод, «Забайкаллес» комбинат, «Гусиноозерская» шахта, Улаан-Үдын шэлэй завод болон үшөө хэдэн томо завод, фабрикануудай продукци худалдаха сентябриин, мүн юһэн һарын түсэбөө дүүргээгүй ушарһаа промышленностиин технико-экономическа талаараа һайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ ехэ һаад ушаруулагдаба. Эдэ предприятинуудай гэмээр 16 гаран миллион түхэригэй промышленна продукци арадай ажахыда дутуу үгтэбэ. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ, шэл үйлэдбэрилхэ, мебель хэхэ, хирпиисэ гаргаха, шпала хюрөөдэхэ даабари дүүргэгдээгүй.

Түсэбөө дүүргээгүй байха ямаршье шалтагаан эдэ предприятинуудта үгы. Гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудаа дүүргэхэ гэжэ үдэр бүриин тэмсэл ябуулагдаагүй, арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдээгүй. Олон техникэ, механизмууд хүдэлгэгдэнгүй миин байлгагдаа. Хэрбээ эдэ предприятинуудай продукци худалдаха түсэбөө дүүргээ һаань, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ жасада республикымнай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй оруулһан хубита һурагтүй ехэ байха һэн.

«Забайкаллес» комбинат жэлэй эхинһээ һайнаар ажаллажа, түсэбөө дүүргэжэ байһан аад, июль, август һарануудай байгаалиин хүшэр эрхэ байдалһаа уламжалан гээгдэлдэ орожо, тэрэнээ сентябрь соо усадхажа шадабагүй. Комбинат юһэн һарын хугасаада 297,6 мянган кубометр модо дутуу шэрэһэн байна. Онёогой, Клюевскэ, Хүрбын, Итанцын леспромхозууд хэдэн һара гээгдэжэ ябаһаар. Мүн Сэлэнгын, Байгалай баазанууд, Онохойн модоной комбинат зунай үедэ ажалдань һаад тойбо ушаруулһан дутагдалые нобшо удаанаар зайсуулна.

Элхиин авто-заһабарилгын, хабсаргамал түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй Таловска заводууд һүүлэй хэдэн һара гээгдэжэ, продукци дутуу үгэжэ байһаар. Республикын район, аймагуудые, министерство, управленинүүдые абажа хараа һаа, иимэ байдалтай. Улаан-Үдэ городой гурбан район продукци худалдаха юһэн һарын түсэб дүүргээ. Промышленна олон предприятинууд Загарайн, Кабанскын, Байкалиин районуудай боломжонуудаа хэрэглэжэ байһые юһэн һарын үрэ дүнгүүд гэршэлнэ. Эдэ предприятинууд продукци дутуу үгэһэн даа. Министерство, управленинүүдэй олонхи предприятинууд түсэбөө дүүргээ.

Жэлэй һүүлшын, 4-дэхи квартал ябажа байна. Республикымнай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй урда харюусалгатай зорилго табигданхай. Юһэн һарын хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые элирүүлэн согсолхо, дутуугаа зайсуулха, жэлэй түсэбые холо үлүүлэн дүүргэжэ, энэ жэлээ амжалтатайгаар түгэсхэхэ хэрэгтэй.

Табан жэлэй гурбадахи жэлэй дүүрэтэр багахан үлөө, һанаа амар байха бэшэ. Предприяти, коллектив бүхэн байгша оной социалис уялгануудаа дүүргэхэ арга боломжотой, дүүргэхэ ёһотойшье гээшэ. Жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө эршэтэй тэмсэл ябуулха, бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ шухала. Тиихын тула социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ хэрэгтэй.

Засагай дээдын зургаануудта

УРАН ҺАЙХАНАЙ БУЛГЭМУУД ТУХАЙ

1971 оной декабриин 7-до ...-эй Буряадай обкомой ... болон Министрнүүдэй ... тухай тогтоол баталан ... байгаа. Тэрэ тогтоол ... СССР-эй болон Буряадай ...-эй тогтоhоор 50 жэлэй ... найндэрнүүдтэ зорюулан, ... hайханай булгэмүүдэй ... үнгэргэхэ тухай хэ... байгаа. Хоёр жэлэй ... удаа дараалан үнгэр... ...рэ ехэ харалгада 30 ... дээшэ хүдэлмэри... ...колхозниигууд, алба хааг... студентнэр хабаадаа. ...ай уран бэлиг» гэhэн те... ...онно фестиваль, арадай ...үүдай долоон хоног, ...гаданууудай шалганта, ...иканска фотовыставкэ, ... уншагшадай конкурс, ...ото концертнүүд болон ...дэжээ ябуулга респуб... ...ска харалгын тоодо оро... ...эя бодолой, уран hайха... ...наар үндэр хэмжээндэ ... гэхэдэ болохо. Тии... ...ажалшан түмэнэй соёл болбосоролые дээшэлүүлхэ, тэдэнии гоё hайхан юумэндэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, хүдөөгэй хүн зоной культурна хангалтые дээшэлүүлхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын хараалhан зорилгонуудые бэелүүлгын уряа доро бүхы хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдөө.

Республиканска харалга хадаа юhэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ хүдөөгэй ажалшадые элсүүлхэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлээ. Харалганууд болон конкурснууд манай ороной арадуудай хани нүхэсэлые, бата нэгэдэлые, аха дүүгэй холбоо барисаае уран hайханай аргаар гэршэлэн харуулжа шадаа. Уран hайханай булгэмэй артистнарай бэлиг шадабариин ургажа байhые, арадай уран hайханай элдэб жанрай хүгжэжэ байhые, мүнөө үеын репертуартай болоhые үнгэрhэн харалга гэршэлээ. Манай республикын уран hайханай булгэмэй түлөөлэгшэд зональна харалгада, «Сэлэнгэ» ансамбль болон Барханай арадай театр Москвада болоhон Бүхэроссин харалгын түгэсхэлэй концертдэ хабаадаhан байна.

Олонхи аймагууд, жэшээнь, Сэлэнгын, Хэжэнгын, Хоринн, Хойто-Байгалай, Хяагтын болон Мухар-Шэбэрэй аймагууд уран hайханай харалгада эмхитэй hайнаар бэлдэжэ шадаhан байгаа. Тиихэдэ гүрэнэй эмхи зургаануудай, медигүүдэй, худалдаа наймаашадай, ой модошодой профсоюзуудай обкомууд уран hайханай булгэмүүдэй харалгые hайнаар эмхидхээ.

Искусствын мэргэжэлтэдэй эмхи зургаанууд, методическа түбэй газарнууд — Арадай уран бүтээлэй байшан. Профсоюзуудай уран hайханай булгэмэй хүдэлмэрине hайжаруулгада горитойхон туhаламжа үзүүлээ.

Уран hайханай харалгын болжо байха үедэ соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай материальна үндэhэ hуурине hайжаруулха хэрэгтэ ехэ юумэн хэгдэhэн байна. Хүгжэмэй инструментнүүдые, хубсаhа хунар болон сценын хэрэгсэлнүүдые худалдажа абаха хэрэгтэ 200 мянга гаран түхэриг гаргашалагдаа.

Эдэ бүхы шанар тухай Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй болон профсоюзуудай областной Советэй hаяхан баталhан тогтоол соо хэлэгдэнэ. Уран hайханай булгэмэй hайн талые тэмдэглэхэ зуураа арадай уран бэлигые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ дутуу дунда юумэнүүд үшөөл бии гэжэ заагдана. Зарим аймагуудта, тусхайлан хэлэбэл, Зэдэдэ, Баргажанда, Прибайкалида, Бэшүүртэ харалга муугаар эмхидхэгдэжэ, хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэhэн байгаа. Уран hайханай зарим коллективүүд харалгын шуугаанай үедэ хүдэлөөд лэ, юумэнэй үнгэрэмсөөр, залиршадаг уран hайханай булгэмэй гэшүүдэй эмхидхэhэн оркестр хомор. Тэрэниие хүгжөөлгэдэ багаар анхарал хандуулагдана. Мүн баhа кино болон фотобуулгагшадай булгэмүүд үсөөнөөр бии болгогдоно.

Уран hайханай зарим булгэмүүд хүтэлбэрилэгшэдөөр дуталдана. Репертуар шэлэхэ хэрэгтэ ехэ эрилтэ табигданагүй. Зарим коллективүүд, уран hайханай кружогууд байрагүйдэжэ зободог.

Эдэ бүхы заагдаhан дутагдалнуудые хараадаа абан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай областной Советэй президиум тогтоол соогоо тодорхой хэмжээ ябуулгануудые хараалhан байна. Жэшээнь, 1974—1975 онуудта клубуудай эмхи зургаануудай материальна үндэhые hайжаруулха, хүгжэмэй хэрэгтэй инструментнүүдтэй, хубсаhа хунартай болгохо хүдэлмэрине дүүргэхэ. Уран hайханай репертуар hайжаруулха, хабаадагшадайнь уран бэлигые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ябуулха. Гэхэ мэтын тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаа.

ЭРДЭМ НАУКА—ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ АША ТУҺАДА

«Эрдэм наука үйлэдбэрилгын хүсэн болохо байха гэжэ бүри hаяшаг лэ хэлсэгшэ hэмди. Партийна программа дотороо зохихо тезис оруулhан байхабди. Эрдэм наука мүнөө үйлэдбэрилгын бодото хүсэн болонхой. Тэрэнэй удха шанар үдэр бүри улам ехэ болоно гэжэ мүнөө хэлэжэ шадаха байнабди.

Саашадаа амжалтатайгаар дабшаха гэбэл, — коммунизм байгуулжа байhан орон мүн туладаа хододоо урагшаа дабшаха ёhотойбди, — үнэхөөрөө революционно хэмжээнүүдые абаха, эрдэм болон үйлэдбэриин бата, нягта холбоо хангаха шухала.

Партиин ЦК техническэ дэбжэлтын асуудалнуудта саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг. Энээнтэй холбоотой асуудалнуудые КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй нэгэн дээрэ тусхайлан хаража үзэхөөр бодомжолнобди».

(Украинын КП-гэй ЦК-гай, Украинын ССР-эй Верховно Советэй 1973 оной июлиин 26-да Киевтэ болоhон хамтын баярай суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэhөө).

Эрдэмтэдэй штаб

250 ЖЭЛЭЙНГЭЭ ОЙДО — манай ороной эрдэм наукын, гэгээрэлэй ба соёлой түүхэдэхи ехэ hайндэртэ СССР-эй Наукануудай академи бэлэдхэл хэжэ байна. Тэрэнэй ажал ябуулга дэлхэйн эрдэм наукын хүгжэлтэдэ горитой нүлөө үзүүлээ.

Академиин түүхэhээ хэдэн баримтануудые дурдаябди. I Петрой указаар 1721 ондо Петербургда эмхидхэн байгуулагдаhан академи түрүүшээр Эрдэм , наукын, уран зурагай академи гэжэ нэрлэгдэдэг hэн. 1917 оной февральhаа 1925 он болотор Россин Наукануудай академи гэжэ нэрлэгдэhэн байха. Элитэ мэдээжэ геолог, академик А. П. Карпинский тэрэнэй түрүүшын президент байhан юм.

Ленинэй хараалhан «Научно-техническэ зохёол бүтээлнүүдэй түсэб» — Наукануудай академиин ажал ябуулгые олон жэлээр урагшань татаха гол шэглэл тодорхойлhон туйлай ехэ удха шанартай документ болоно.

Совет республикын экономикые шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ эрдэм наукын хүсэ элсүүлэн хабаадуулха асари ехэ программые революциин агуу вождь энээн соогоо хараалhан байгаа. «Россин үйлэдбэрилгын бодото хүсэнүүдые саг үргэлжэ шэнжэлжэ, шалгажа эхилhэн Наукануудай академи Россин промышленностиие шэнэдхэн эмхидхэхэ ба экономическа талаарнь хүгжөөхэ түсэб шадаал hаа түргэнөөр табихын тула мэргэжэлтэдэй хэдэ хэдэн комиссинуудые эмхидхэн байгуулха даалгабари Арадай ажахын Дээдэ Советэй үмэнэhөө дары үгэхэ зэргэтэй», — гэжэ В. И. Ленин бэшээ hэн.

«СССР-эй Наукануудай академиие Москвада нүүлгэхэ тухай» СССР-эй ЦИК-гэй, СНК-гай 1934 оной апрелиин 25-най тогтоол академиин ажабайдалдахи шухала ушар болоhон байна. Академиин президиум, академиин олонхи эмхи зургаанууд манай Эхэ ороной ниислэл хотодо нүүлгэгдээ бэлэй Энэнь туйлай ехэ удха шанартай байгаа: академиин нэрэ хүндэ ехэ боложо, орон доторхи эрдэм наукын ниитэ байдалай түлөө харюусалгань дээшэлээ.

Агууехэ Октябриин социалис революциин болотор академи материальна шухала зүйлнүүдгүй, эрдэм ухаанай үсөөхэн эмхи зургаануудтай байhан. Социалис байгуулалтын жэлнүүдтэ СССР дотор эрдэмэй олон эмхи зургаанууд, тэдэнэй дунда 2.500 гаран эрдэм шэнжэлгын институт, тэдэнэй филиалнууд ба таhагууд эмхидхэн байгуулагдаhан байгаа.

СССР-эй Наукануудай академи өөрын филиалнуудые, баазануудые ороной элдэб районуудта түсэбэй ёhоор байгуулаа. Союзна республикануудта байhан институдуудые нэгэдүүлhэнэй үндэhөөр наукануудай национальна академинүүдые байгуулан, эрдэм наукын ехэ гуламтануудые бии болгоhон байна. Эрдэм ухаанай 370 гаран эмхи зургаан тэдэнэй бүридэлдэ ороно. 34 мянга гаран эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэд эдэ эмхи зургаануудта ажалладаг. Эдэнэй дунда мянга шахуу эрдэмэй доктор, эрдэмэй 11 мянга гаран кандидат бии.

***

Эрдэм наукын туйлалтануудые коммунис байгуулалтада зорюулна

— Союзна республикануудай Наукануудай академинүүдтэ хэгдэжэ байгаа хүдэлмэриин бодото үүргэ, удха шанар юуб? — гэhэн асуудалтайгаар ТАСС-ай корреспондентнүүд хэдэ хэдэн академинүүдэй президентнүүдтэ хандаhан байна. Эрдэмтэдэй харюунууд эндэ толилогдобо.

Г. Б. АБДУЛЛАЕВ, (Азербайджанай ССР):

— Химическэ ба нефтехимическэ промышленность — Азербайджанай индустриин гол hалбаринуудай нэгэн болоно. Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй үедэ гансахан нефтехимиин талаар бэелүүлэгдэхэ зорилгонуудhаа үндэhэлэн гараhан асуудалнуудые шиидхэхын тула республика дотор табан ехэ институт, дээдэ hургуулинуудай тусхай шэглэлтэй лабораторинууд, кафедранууд хүдэлмэрилнэ.

Нэн түрүүндэ үйлэдбэри нарижуулан hайжаруулhанай, ашаг үрэ ехэтэй болгоhоной үндэhөөр промышленна продукци бүтээн гаргалгые ехэдхэхэ зорилго ороной арадай ажахын үмэнэ табигдана. Манай республика дотор энэ талаар яhала юумэн хэгдээ. Жэшээнь, Сумгаидтахи хэмэл каучутай заводто этилбензол үйлэдбэрилхэ агрегадые hэльбэн шэнэдхэлгын түрүүшын шата дүүргэгдээ. Энэнь реакторай бүтээсые 10 дахин дээшэлүүлхэ арга олгохо. Иимэрхүү олохон предприятинуудта хэрэглэгдэхэ энэ шэнэ юумэнэй экономическа ашаг үрэнь жэлдээ дунда зэргээр агрегат бүхэнэй 1 миллион түхэриг болохо.

***

Ю. Ю. МАТУЛИС (Литвагай ССР):

— Хүнгэн автомобилиин газаа талынь түмэр хэрэгсэлнүүдые гурбан дабхар ...келеэр хушаха шэнэ арга олоhон байнабди. Тиигэжэ түмэрэй жэбэрэлгэ гурба дахин багадхагдаhан байха юм.

Литвагай ССР-эй Наукануудай академиин Химиин ба химическэ технологиин институдай эрдэмтэдэй дурадхаhан энэ арга Москвагай, Ижевскэ автозаводуудта амжалтатайгаар хэрэглэгдэдэг болоо. Энэнь машинын түхэл шэнжые hайхан, бата бэхи болгоо.

К. К. КАРАКЕЕВ (Киргизэй ССР):

— Хонидто хүрэдэг хүндэ үбшэн — некробактериозые эмшэлхэ шэнэ арга Киргизэй ССР-эй Наукануудай академиин Биохимиин ба физиологиин институдай микробиологиин лабораторидо зохёогдоо. Эрдэмтэдэй hанамжа дурадхалнууд мал ажалда амжалтатайгаар нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Энээнэй ашаар некробактериоз гэжэ үбшэнэй хүрэлгэ нилээд үсөөрэнхэй.

Паратиф гэжэ үбшэн хонидые үсхэбэрилгэдэ ехэ тойбо татадаг байгаа. Тэрээниие аргалха эм домууд Киргизэй ССР-эй Наукануудай академиин академик А. А. Волковой хүтэлбэрилдэг лабораторидо орон доторнай түрүүлэн бии болгогдожо, нарай хурьгадай 80 гаран процентыень гээлтэ, хорологүйгөөр түлжүүлхэ арга олгообди. Эдэ шэнжэлгэнүүд ерээдүйн ехэ арга боломжотой, аша үрэ ехэтэй байха гэжэ тоолонобди.

***

Н. А. БОРИСЕВИЧ, (Белоруссиин ССР):

— БССР-эй Наукануудай академидэ Москваhаа пакет ерэбэ. Техникын эрдэмэй доктор Е. М. Макушкинай хүтэлбэреэр зохёогдоhон, бүтээсэ ехэтэй автомат лининүүд hалбарида нэбтэрүүлэгдэхээр абтаа гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Советэй «Союзсельхозтехника» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэл мэдээсэhэн байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ иимэ мэдээсэлнүүд улам олошороо. Түсэбтэ юhэдэхи табан жэлэй эхинhээ хойшо академиин эрдэмтэдэй дурадхаhан техническэ ба технологическа 200 гаран шэнэ зүйл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Эдэнэй олонхинь бүхы ороноймнай арадай ажахын элдэб hалбаринуудта үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Индустриин зарим предприятинуудай, hалбаринуудай захилнуудаар машина... ...нологическа түхеэрэлгэнүүд зохёогдоно. Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ 12,5 миллион түхэригэй, сэнтэй хүдэлмэри бэелүүлэгдэхэ юм.

БССР-эй Наукануудай академиин академик Е. Г. Коноваловэй зохёон дурадхаhан арга — түмэрые ротационно аргаар отололго олондо мэдээжэ болонхой. Түсэбтэ табан жэлэй эхиндэ Москвадахи Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ заводто энэнь түрүүлэн хэрэглэгдэhэн байгаа. Энээнэй ашаар түрүүшынгээ жэлдэ предприяти 524 мянган түхэриг алмаа hэн.

БССР-эй Наукануудай академиин академик В. А. Белый гэгшын хүтэлбэрилдэг Металлополимерно түхеэрэлгэнүүдэй механикын институдта шэнжэлэгдэн элирүүлэгдэhэн полимерно шэнэ материалнуудые ороной индустриин хэдэ хэдэн hалбаринуудта хэрэглэхэдэ ехэ ашаг үрэтэй. Түсэбтэ табан жэлэй эхинhээ хойшо полимерно шэнэ материалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй үндэhөөр абтаhан экономическа ашаг олзо 2 миллион түхэригhөө дээшэ болоо.

***

В. А. АМБАРЦУМЯН, (Арменийн ССР):

— Һаяшаг бии болоhон, үе үе ялалзажа байдаг одо мүшэдые шэнжэлэлгэ — Арменийн ССР-эй Наукануудай академиин «Бюраканска астрофизическэ обсерваториин гол зорилго болоно.

Һая бии болоhон одо мүшэд үе үе болоод лэ заабол ялалзажа байдаг гэжэ Арменийн астрофизигүүд элирүүлээ. Тодорхойлон хэлэбэл, hая бии болоhондо мүшэдэй туд бүхэндэ хэдэн неделиин турша соо дунда зэргээр 1 дахин туйлай ехэ тэhэрэлгэ болодог байна. Энэ тэhэрэлгын хүсэн олон зуугаад миллион водородно бомбын тэhэрэлгын хүсэнтэй адли юм.

Тиин бүхы одо мүшэд ялалзаhанай hүүлээр хуушан түхэлдөө ородог гээшэ гү? Үгы. Шэнэ одон хэдэн зуугаад дахин гү, али бүринье ялагар болоод тогтошодог байна. Иимэ ушарые «фуор» гэжэ нэрлэнэ. Түрүүшынхинь — 30-аад онуудта, харин хоёрдохинь — hаяхан үзэгдэhэн юм. Нилээд олон одо мүшэд тиимэнье үни бэшэ энэ шатые дабажа гараа гээд спектральна адаглалгануудай үндэhөөр элирүүлэгдээ.

«Фуорнууд» олоной анхарал татана, hонирхол үүсхэнэ. Эдэниие наринаар шэнжэлбэл, одо мүшэдтэхи элдэб түхэлэй элшэ хүсэнүүдэй бии болохые тодорхойлхо арга олгохо.

(ТАСС).

ЕРЭЭДҮЙН ВОЖАТАНАРАЙ ЖАГСААЛ

...ехэ актова зал соо ... формонуудтай, галстуктай басагад ... ёhололой жагсаалда ... Ямар hайндэр, юун ... боложо байна хаб ... hайхабабди.

...болбол Улаан-Үдын ...нарай училищида во... болгожо абадаг жэл ... заншалта ёhолол гээ... Хүхэ костюмуудые, са... самсануудые үмдэнхэй, ... галстугуудые гар дээ... ...нэмэрюулhэн басагад ...алай тэг дунда зогсо... ...дэнэр наймадахи класс ...ээд, вожата болохо хү... ...й. педучилищида ерэ... байгаа. Һуража байха ... заримаиинь отрядай ...аар хүдэлжэ үзэhэн байжа болоо. Зүгөөр ...ээ урда тээ вожатын ...ай оньhон дүрэлые ...ые заадаггүй hааб даа. ...задалжэ, үргэн лентэ... ...е зэм дээгүүрээ уяhан, ... испанка малгайтай ... туг оруулба. Табан ...а ниилүүлэн, салют. ...замби түбиин арад ...эдэ хургануудтал эбтэй ... байхыень хүсэнэб гэ... ...дэгээр басагад улаан ...угтаба. Уран гоё үгэ... ...ал соогуур зэдэлнэ. ...хүдэлмэридөө, аяп..., амаралта болон hу... ...дашье капитан мэ... ...үхибүүдые залажа яба... ...отоhон гэhэн үгэнүүд ... Хүүгэдэй вожата ... эгээл хүндэтэй нүхэ, ... багашуулые урагшань ...аар урматай зоригтой ... гэнэ. 442-дохи груп... студентка Харитонова ... бултанда мэдүүлбэ:

— ...Эдир ленинишүүдэй от... дахуулжа, дружинын ... зэргэдэ ябаха хүнүүд... ...өөдэрэймнай жагсаал ...агдаба. Манай вожа... ...й ехэ болоходо, шэнэ ... орохонь. Дэлхэй дээ... ...ита, hонин, хүндэтэй ...ялнүүд олон, гэбэшье ...үүлые дахуулха, ду... ...эдьхэлээ багашуулда ...нь үгэхэ hайн hайхан ...элтэй болохошни, — гэжэ ахамад курсын студент басаган дүү нүхэдтөө ойлгуулан хэлэнэ. Мүн баhа тэдэниие студентнэр болоhонтойнь дашарамдуулан амаршалаад, студентын билет барюулба.

«Бидэнэр, Ленинскэ комсомолой гэшүүд, маанарые вожата болгожо абаhан баяр ёhололой энэ үдэр үнэн зүрхэнэйнгөө дулаае, залуу наhанайнгаа ульhата эршые эдиршүүлдэ зорюулхабди, Ленинэй хэрэгтэ үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэбди», — гэжэ басагад тангариглабад. Улаан хабтаhан дээрээ алтан үзэгүүдээр бэшээhэн дэбтэр соо гараа табибад.

Дүрбэдэхи жэлээ hуража байhан студентнэр дүү нүхэдтөө галстугуудые хүзүүндэнь уяжа үгөөд, гоё hайханаар шэмэглэhэн альбом хүн бүхэндэ бэлэглэбэ.

Энэ альбом соогоо дүрбэн жэлэй туршада материалнуудые суглуулха, дуу, шүлэг, пионерэй эмхидэ хабаатай бүхы олон юумээ бэшэхэ юм ха. Түрүүшын хуудаhые аха заха нүхэдынь эхилжэ, вожатын дуу, таабари, оньhон үгэнүүдые бэшээд бэлэглэбэ.

Дүрбэдэхи курсын hурагша Будажапова Валя иигэжэ хөөрэбэ:

— Би Улаан-Үдын багшанарай училищиин дүрбэдэхи курсада hуранаб. Вожата болохоёо бэлдэнэб. Дүрбэн жэлэй туршада багшанарнай бидэниие олон юумэндэ hургадаг. Эгээл түрүүн октябрятануудай вожатаар, хоёрдохи жэлдээ отрядуудай вожатаар, дүрбэдэхи курсада ахалагша вожатаар hургуулинуудта хүдэлжэ hуранабди. Үнгэрэгшэ зун басагаднай булта пионерскэ лагерьта вожатаар хүдэлөө. «Хуhахан», «Үүр хираан», Гагаринай нэрэмжэтэ лагерьнуудта hайнаар хүдэлhэнэйнгөө түлөө олон басагаднай грамотаар шагнуулаа...

— Мүнөөдэр манай отрядуудай жагсаалай манлайда герой вожатанууд зогсоно, — гэжэ нэгэнэй хэлэмсээр, нүгөөдэ багасаниинь тодожо абаад:

— Иван Земнухов!— гээд тоб байса хэлээд орхибо.

— Краснодон хотын вожатанарай дунда бэрхэшүүлэй тоодо ородог hэн. «Залуу гвардиин» эмхиин гэшүүдэй тангариг, нюуса тэмдэг, пароль зохёоhон юм, — гээд нүгөөдэнь дурдаад орхино. Энэ мэтээр герой вожатануудай нэрэнүүдые хуу дурдаба.

Баяр ёhололойнь жагсаалда айлшаад ерэнхэй. Пионернүүдтэй удаан хүдэлhэн Варвара Николаевна Кабашова, Улаан-Үдын арбан дүрбэдэхи hургуулиин ахалагша вожата Галина Михайловна Хайдукова. Мүн тэрэ hургуулиин нэгэдэхи классай hурагшад октябрятанууд Яна Магдеева, Валера Варфоломеева гэгшэд баhал урюулжа ерэнхэй. Олон жэлэй туршада вожатаар хүдэлhэн Варвара Николаевна Кабашова «Сайн байна, хүндэтэ вожатанар!» гэжэ хандалгаар үгэеэ эхилбэ. Вожатын хүдэлмэриие хүсэд мэдэдэггүй байhан дээрэhээ тоомсоргүйгөөр, дээрэлхүүгээр хандадаг ушар болодог гэжэ олон ондоо жэшээ дээрэ элирүүлбэ.

Удаадахи үеын вожата, педучилищиин багша Лидия Ивановна Зиновьева вожата хүнэй мэдэхэгүй, шадахагүй юумэн үгы байха ёhотой, жэл ерэхэ бүри үхибүүд техникээр hонирхоно. Тиимэhээ машина жолоодожо шадахаар hурадаг болохо ёhотойбди гэжэ хэлэбэ. Удаань арбан дүрбэдэхи hургуулиин вожата Галина Хайдукова залуу нүхэдтэ хандажа, ерээдүйн вожатанарта амжалта хүсэбэ.

— Һайн вожататай байхада ямар гоёб! Бэрхэ вожатанар болоод, манда ерээрэйгты, — гэжэ октябрятануудай хэлэжэ, захижа байхада, шулуушье зүрхэтэй хүнэй уярхаар байгаа. Педучилищиин вожатанарай таhагые даагша Зинаида Алексеевна Жамбалова,ород таhагые даагша Элеонора Павловна Сыренова баhал амаршалгын үгэнүүдые хэлэбэд.

Вожатын дууе ехэ багагүй булта гүйсэдхэжэ, заншалта жагсаалаа түгэсхэбэ.

Л. БАДМАЕВА.

Ажалшадай бэшэгүүдhээ

ҮДЭР БҮРИ ХҮХЮУТЭЙ

Тээгдэ тосхондо хүүгэдэй сад-яслиин цээгдэhээр хэдэн жэл үнгэрбэ. Эндэхи совхозой хүдэлмэришэд сад-яслида хүүгэдээ дуратайгаар үгэдэг юм. Үхибүүд эндэ ёhотоор хүмүүжүүлэгдэнэ гэжэ тэдэнэр hайса ойлгонхой.

Үхибүүд ехэ багаараа хэдэн бүлэг боложо хубаагданхай. Бүлэг бүхэн өөрын таhагтай. Байшан соо hаруул, зохид, элдэб янзын нааданхайнууд олон. Сад-яслиин байшан ууралаар дулаасуулагдадаг, эдеэ шанадаг газартань хододоо сэбэр, гуримтай байдаг.

Сад-яслиие даагшаар Евдокия Трофимовна Балданова хүдэлнэ. Багашаг энэ коллективэй хүдэлмэриие шадамар hайнаар тэрэ хүтэлбэрилдэг юм. Ахамад группын хүмүүжүүлэгшэ Ханда Бадмаевна Батуева олон жэлдэ хүдэлмэ, hайн дүрсэлтэй болоо. Тэрэ үхибүүдтэ эжы мэтээр хандадаг, урин налагай зантай юм. Тиимэhээ үхибүүдынь тэрээндэ ехэ дуратайгаар хандадаг болонхой.

Үдэр бүри сад-яслиин газаа үхибүүдэй хүхюу энеэдэн, шуугаан замханагүй.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хоринн аймаг.

Закаменск городой промтоварна нэгэдэхи магазинда 14 хүн хүдэлдэг. Тус магазинай үнинэй наймаалагшад Мария Харлова, Татьяна Яковлева, Мария Базаржапова, Елена Меланина, Валентина Винтулькина гэгшэд жэл бүри социалис мүрысөөндэ шалгаржа гарадаг. Галантерейнэ эд барааhай таhагай наймаашан, ВЛКСМ-эй гэшүүн Валентина Винтулькина түсэбөө hара бүри холо үлүүлэн дүүргэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: наймаашан, ВЛКСМ-эй гэшүүн В. Винтулькина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХҮБҮҮМНАЙ—СЭРЭГЭЙ АЛБАНДА

?АХИРАЛТАҺАА ...БТАҺАН МҮРНҮҮД

...дороhоо бомбо ...абаха үедэ эрэл... ...харуулhанайнь рядовой Владимир ... баясхалан сонос... ...тэ бэлэгүүдээр шаг... ...ралтаhаа абтаба).

...рма соо хон-жэн, сэ... бүхэ нойроор унта... ...hалхиншье нам. Машинануудай хүн... дуулданагүй. Под... ...ниин дежурна кори... ...соогуур яаралгүйхэн ... гэшхэлнэ. Нэ... дээрэhээ хүнжэлынь ... унашоод байхые. Хажуудань дүтэлжэ унтажа байhан нүхэ... ...рюулхэгүйн тулада, ...отойгоор хүнжэ... ...абаад хушаба. Сер... Козлов солдадые ан... ...тайгаар шэртэн хара... Владимир Монкуев ...ба. Хүхюу зугаа... ...үн даа гэжэ нүхэ... ...эн тухай хөөрэлдэ... Владимиртай сугтаа ...зохид хүхюуе бай... ...ээ дуу дуулаха, hо... ...нуу тухай хөөрэ... ...ашье хэбтэхэдээ ... байhандал үзэг... ...имэ хүхюун зон яба... даа», — гэжэ hана... ...ржант Монкуевые ... hэрэлд ябаба.

...дежурна телефоной ... жэнгинэхые ...рхиба. Сержант Козлов трубка абажа шагнаба.

— «Ойлгосотой!» — гэжэ тэрэ телефоноор хэлээд орон тээшэ яаран гэшхэлшэбэ.

— Володя, бодо. Ши, Руслан Дудаев, Смирнов хээрэ гараха болобот. Нүгөөдүүлыешни hэрюулхэм.

Хэдэн минутын үнгэрхэдэ, солдадууд жагсаалда зогсонхой, взводой командир лейтенантын захиралта анхаралтайгаар шагнажа байбад. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ шанга байлдаанай болоhон газарта, городhоо холо бэшэ, бомбо олдобо. Хүнүүд хүлеэжэ байна, яараха хэрэгтэй. Минута бүхэн үнэтэй.

Үүр сайжа эхилбэ. Жолоошон Руслан Дудаев машинаяа баруун тээшэнь годируулжа, хоёр дабхар томо байшангай сааргуур орошобо. Тээ саана хүнүүдэй бүүдэлзээхэнь машинын гэрэлдэ харагдаба. Эдэншье гүй эдэ хүнүүд сапёрнуудтай сугтаа бомбын хэбтэhэн газар тээшэ ошобод.

— Хүбүүд, таанадта ехэ найдана гээшэбди. Дайнай дүүрэhээр хэды олон жэл үнгэрөө гээшэб! Теэд аюултай энэ бомбо мүнөөшье болотор хэбтэhээр. Хүн зоной хүлеөтэй газарта иимэ аюул олдохо гэжэ үнэншэхөөршье бэшэ, — гээд хүнүүдэй нэгэн дуугарна.

— Һанаагаа бү зоборты. Аюулгүйхэнөөр абахые оролдохобди, — гэжэ Монкуев нүхэдэйнгөө зүгhөө найдуулба.

Газарай хүрьhэ уhан эдижэрхёо. Сапёрнуудай урагшаа дабшахадань хүшэр хүндэ. Гэбэшье Владимир Монкуев, тэрэнэй нүхэд эсэhэнээшье мартажархинхай ажалланад. Минэ бэдэрдэг оньhоёо урдаа табяад, тэдэнэр талын дундуур урагшаа аалихан дабшанад.

Үглөөгүүр болобо.

«Сапёр эндүүрхэ ёhогүй. Тэниглэн лэ байжа үзэхэ хэрэгтэй. Арбан алхам урагшаа, үшөө хорин алхам. Эндэхэнэ байгаа ёhотой,» — гэжэ Владимир бүтүү досоогоо шэбшэнэ.

Гэнтэ ши已ршаганаха абяан наушник соонь дуулдаба. Владимир амяа татан анхаралтайгаар шагнаба. Хаанашьеб дүтэхэнэ түмэрэй зүйл биил хэбэртэй. Урагшаа гурбан алхам хэбэ. Зүүн тээшээ годирбо. Дохёо үгэхэнь улам шангадаба.

— Бэдэрэлгээ үргэлжэлүүлэгты. Бү яарагты, анхаралтай, hэрэмжэтэй байгты, — гэжэ ахалагшань захирба.

Взводой командир үнгэрэгшэ жэлдэ училищи дүүргэhэн байгаашье hаа, даажа абаhан хэрэгээ hайн мэдэдэг юм. Дайн соогуур сапёр ябаhан эсэгэдээл адли мэргэжэлтэй болохоёо хүсэжэ ябаhан тухайгаа лейтенант хөөрэhэн юм.

— Нүхэр лейтенант, эндэ олдобол гээшэ ха, — гэжэ Монкуев хэлээд, шорон үзүүртэй салираа газарта шаабэ. Тиигээд агшан зуураа бодолгото болобо. Нюур шарайдань мэдэрэhэнэй тэмдэг үзэгдэнэгүй. Зааханшье үлүү алхам хэжэ болохогүй. Аюултай. Владимир үбдэг дээрээ ябгалан hуугаад, заахан хүрзөөр газар малтажа эхилбэ. Бомбые тойруулжа малтаба.

Одоолшье эгээл аюултай саг ерэбэ. Монкуев жэбэршэhэн бомбын дээдэ хубиие үшөө дахин ехэл анхаралтайгаар хараба. Гараараа хажуудань хүрэбэ. Элдэб бодол толгойдонь ерэно, гэбэшье олон юумэ бодохогүйе оролдоно. Бомбын шүрэб мушхаба. Монкуевай духа уруу хүйтэн хүлhэн гоожоно. Бомбые аалиханаар абажа, элhэтэй машинын кузов соо хэбэ.

Ойн саадахи талмай дээрэ бомбын шангаар тэhэрхэ дуулдаба. Рядовой Владимир Монкуев, тэрэнэй дайшалхы нүхэдынь энэ тэhэрэлгые баяртайгаар шагнажа байгаа hэн.

П. САНДИМИРОВ,
журналист.

Москвагай Ленинэй орденто эдеэ хоолой продуктнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг комбинат ниислэл хотын эгээ түрүү предприяти болоно. Тэрэнэй коллектив түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа дүүргэнхэй, юhэ hарын түсэбhөө гадуур 2400 мянган түхэригэй продукци худалдаhан байна.

Зураг дээрэ: комбинадай цехүүдэй нэгэнь.

ТАСС-ай фотохроника.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Ээрхэг түримхэйшүүл гансаарданги байдалда ороно

Дүтын Зүүн зүгтэ мүнөө боложо байһан зэбсэгтэ зүрилдөөнэй эхин үеэр Баруунай олохон хэблэлэй органуудай хэлэһэн «багсаамжануудые» мүнөө дахин уншаад үзэхэдэ, һонирхолтой байна: «Дайн неделиин һүүл багаар дүүрэхэ», «Египет болон Сири түрүүшынхиһээ һураггүй түргэнөөр бута сохигдохо», «1967 ондо дайнай эзэлээгдэһэн газарта хүрөөд, Израиль яашье тогтохогүй»... Юрэдөө, тэдэя газетэнүүдтэ мүнөө ямар тад ондоо тайлбарилалтанууд үгтэдэг болонхой гэшэб! Израилиин ямаршье «маргаашагүй илалтануудай» тухайда, дайнай «сахилгаан түргэнөөр» дүүрэхэ байһан тухай үгэ хүүр огто байхагүй. Харин мүнөө тад ондоо юумэн тухай үгэ хүүр гарадаг болонхой: ээрхэг түримхэй ябуулгын үрэ дүн болоһон шэнэ дайн Израильда өөртэнь уйдхар гашуудалтайгаар дүүрэжэ магад.

Түрүүндээ Израилиин шэнэ ээрхэг түримхэй хараа шэглэлые буруушаангүй дэмжэдэг байһан Баруунай зарим гүрэнүүдэй политикадашье зарим тэды хубилалтанууд болоһон байна. Жэшээлхэдэ, Америкын буу зэбсэг Израиль эльгээхын тулада Кипр дээрэхи агаарай сэрэгэй баазаяа Англиин үгэхэһөө арсаһанһаа улам жалан, США Англи хоёрой хоорондо зүрилдөөн гаранхай.

Араб-израилиин дайнай эсэстэ Дүтын Зүүн зүгтэ ба бүхы дэлхэй дээрэ болоһон бодото хубилалтануудһаа уламжалан, Баруунай зарим оронуудай тактикадашье хубилалтанууд болоо бшуу.

Баһа Синайн хахад арал дээрэ, Голанска гүбээ добуунуудта мүнөө боложо байһан байлдаануудай шэнжэ шанар араб гүрэнүүдэй Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй техническэ зэбсэгжэлэй һүүлэй жэлнүүдтэ ямар ехээр дээшэлһые гэршэлнэ. Мүнөө харин эзэмдэгшэдһээ өөрычгөө газар дайдые сүлөөлхын түлөө һанаа заланда орошогүй эрэлхэг зоригтойгоор, шиидэнгеэр тэмсэжэ байһан шадамар бэрхэ араб сэрэгшэдэй мэдэлдэ мүнөөнэй танкнууд, самолёдууд, агаарһаа добтолгоһоо хамгаалха хэрэгсэлнүүд байна бшуу. Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгаһаа хохидогшодто сэрэгэй туһаламжа үзүүлдэг бүхы араб арадууд болон оронуудай улам бэхижэжэ байгаа һаналаа нэгэдэлгэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэнэ. Мүн баһа шэнэ, аша үрэ ехэтэй арга нүхэсэл — нефть нүлөөгөө үзүүлжэ эхилээ. Тиин араб оронууд капиталис оронуудай улам хурсадажа байгаа энергетическэ кризисые национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэйнгээ аша туһада шадамараар хэрэглэжэ. Тель-Авивай ээрхэг түримхэй политикые дэмжэдэг оронуудта «хара алта» улам багаар худалдадаг болоно. Израилин политическэ талаараа улам ехээр гансаардалга үйлэ хэрэгүүдэй ябасада нүлөөлэнгүй байжа шадахагүй: Дүтын Зүүн зүгтэ дайнай 12 үдэрэй туршада үшөө 6 гүрэн Израильтай дипломатическа харилсаа холбоогоо таһалһан байна. Советскэ Союзай, социалис хани харилсаата бусад оронуудай нүлөө ехэтэй, шууд сэхэ хараа бодол энэ районд боложо байһан зүрилдөөе Дүтын Зүүн зүгэй бүхы оронууд болон арадуудай аша туһада үнэн зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлнэ. Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай иимэ хараа шэглэлые араб арадууд тон үндэрөөр сэгнэдэг байха юм.

Дүтын Зүүн зүгтэ дайн байлдаан үшөөл дүүрээдүй. Израилиин ээрхэг түримхэйшүүлэй сэрэгүүд үшөөл дарагдаагүй. Материальна талааршье тэдэнэр дутанагүй, үшөө Баруунай оронуудһаа Израильда туһаламжа орожо үргэлжэлһөөр. Энэ зүрилдөөнэй ямараар шье дүүрээ хада, мүнөөшье нигэжэ хэлэжэ болоно: газар нютагуудаа сүлөөлхын түлөө тэмсэжэ байһан араб арадуудай үнэн зүб хэрэгэй эсэслэн илалта түйлахэ замда урагшаа ехэ алхам хэгдэбэ гэшэ.

Юрэнхы дэлгүүр ба Африка

Юрэнхы дэлгүүрэй юһэн оронуудай ба Африкын, Карибска бассейнэй болон Номгон далайн хүгжэжэ байгаа 42 оронуудай хоорондохи харилсаанай шэнэ ёho гуримуудые тодорхойлжо үгэхэ хэлсээнүүд энэ неделидэ Брюссельдэ эхилбэ.

Мүнөө болотор юрэнхы дэлгүүр ба Африкын оронуудай хоорондохи харилсаанууд гол түлэб француз хэлэн дээрэ хөөрэлдэдэг Африкын оронуудай гараа табиһан Яундска конвенци гэдэгээр, тэрэшэлэн Кени, Уганда болон Танзаниин хабаадалсадаг Арушада баталагдаһан хэлсээгээр тодорхойлогдодог байгаа. Эдэ хэлсээнүүдэй болзор 1974 оной эхеэр дүүрэнэ, теэд хэрэг байдал тансал энээнпээ дулдыдана бэшэ. Англиин юрэнхы дэлгүүртэ оролго бүхы хани харилсаата нацинуудай худалдаа наймаанай-экономическа холбоо барисаае һуларуулһан байна. Энээнһээл боложо, тус «нэгэдэлэй» хүгжэжэ байгаа оронуудай ба ЕЭС-эй хоорондохи харилсаануудые тааруулан зохилдуулха тухай асуудал гараа ха юм.

Брюссельдэ боложо байһан хэлсээнүүд дээрэ аша туһынь тад ондоонууд байһан хоёр тала урда урдаһаа харалсашанхай. Нэгэ талаһаа, энэ — промышленна талаараа ехээр хүгжэнги ниитэ дэлгүүрэй оронууд.

Нүгөө талаһаа болоходоо, энэ — хүгжэжэ байһан оронууд. Тэдэнэр юрэнхы дэлгүүрэй иимэ байдалые эрид шууд буруушаана. Юундэб гэхэдэ, тэдэнэй байгаалиин баялигуудые тонон дээрмэдэжэ, Баруун Европын монополинуудһаа тэдэнэй экономическа талааршье дулдыданги байдалые бүри гүнзэгы ехэ болгохо байна бшуу. Мүн баһа ЕЭС-эй талааршье тэгшэ эрхэтэй байхые, өөрынгөө продукциин — хүдөө ажахын, баһа промышленна продукциингаашье ямаршье хорюулгүйгөөр юрэнхы дэлгүүрэй оронуудта эльгээгдэдэг байхые, колонинуудые гам хайрагүй мүлжэжэ баяжадаг байһан Баруун Европын экономическа бүри ехэ туһаламжа үзүүлдэг болохые тэдэнэр эрилтэ табина.

Эдэ хэлсээнүүд дээрэ Африкын бэеэ дааһан гүрэнүүд, хамагай түрүүн африканска нэгэдэлэй организациин гэшүүд, хүгжэжэ байгаа оронуудай ниитэ фронтын голынь болоно. Африканска нэгэдэлэй организациин гэшүүд нэгэ адли хараа шэглэл зохёохын тулада ехэ оролдолго гаргаһан байна. Үшөө тэдэнэр байгша оной июльдэ ЕЭС-тэй уридшалан хэһэн хэлсээнүүдэй үедэ, мүн баһа Токиодо ГАТТ конференци дээрэ, тэрэшэлэн Найробидо уласхоорондын валютна жасын сесси дээрэ нэгэдэнги байһанаа харуулаа һэн.

Хүгжэжэ байгаа олохон оронуудай Советскэ Союз болон бусад социалис оронуудтай бата бэхи, хэн хэндэншье ашатай туһатай экономическа харилсаа холбоо тогтооһонһоо хэрэг байдалынь бэхижэһэн байна.

Хэлсээнүүд бэрхэшээлтэй хүшэр байха гэжэ хүлеэгдэнэ, тэдэ хэдэн һара үргэлжэлхэ юм ха. Хүгжэжэ байгаа оронууд саашадаашье иимэ ниитэ нэгэн һанал бодолтой байжа шадаа һаа, юрэнхы дэлгүүртэ нэгэдэдэг оронуудай ушаруулдаг һаад түбэгүүдтэ ёһотой харюу үгэжэ шадаха.

Турцида болоһон һунгалтанууд

Турциин Агууехэ Национальна суглаанда — ороной парламентда һунгалтанууд октябриин 14-дэ болобо. Һунгалтын үрэ дүнгүүд Турциин олохон шэнжэлэгшэдэй уридшалан хэһэн багсаамжануудые буруу һүргөө. Томо капиталай болон помещигүүдэй найдажа байһан үнэн зүб байдалай парти урданьүнгэрһэн һунгалтануудай үеынхидэл дахяад илаха гэжэ хүлеэгдэһэн байгаа. Гэбэшье олон жэлнүүдэй туршада можо болон амяарлангы байһан арадай-республиканска парти тэрээниие илаһан байна. Бусад партинууд парламентда үсөөхэн һуурнуудые абаа.

НРП-гэй гэнтэ игэжэ түрүү зэргэдэ гараһан ушар шалтагаан юун гээшэб?

1971 оной мартын 12-то сэрэгэйхидэй тунхаглаһан мэдээжэ меморандумай һүүлдэ, 1971 оной апрельдэ ороной томо томо вилайедүүдтэ тогтоогдоһон онсо байдалые (тэрэ һаяхан болюулагдаа) болюулха тухай (зарим политическэ партинууд һунгалтын болохын урда тээ эрилтэ табиһан байгаа. Онсо байдал болон сэрэгэйхидэй тогтооһон демократида эсэргүү бусад хэмжээнүүдые болюулхын түлөө эдэбхитэйгээр ябуулга хэһэн партинуудай нэгэн хадаа Арадай-республиканска парти байгаа. Тус парти Эджевит гэдэг шэнэ ударидагшатай болонхой һунгалтада орээ. Энэ ударидагша партияа баруунай түхэл хэлбэритэй парти болгохые оролдоно гэжэ Турцида тоолоно. Һунгалтын кампаниин үедэ НРП-гэй шэнэ хүтэлбэрилгэ залуушуул, интеллигенци болон жэжэ буржуазие өөрынгөө талада оруулхые оролдоо.

Орон доторо социалис хубилалтануудые хэхэ программа баримталһан орлганса парти байһан Турциин хүдэлмэришэнэй парти һунгалтануудта хабаадалсаагүй. Тэрэ бүри 1971 ондо хоригдожо, хүтэлбэрилэгшэдынь түрмэдэ хаагдаһан байгаа. НРП тохёолдоһон байдалые шадамараар хэрэглэжэ, түрүүндээ энэ парти дэмжэдэг байһан һунгагшадай зарим хубиие бэе тээшээ татажа шадаа.

НРП-гэй ударидагша Эджевидэй толгойлжо магад байһан Турциин шэнэ правительство экономическа болон социальна орёо асуудалнуудые шиидхэхэ ёһотой болоно. Ажалгүйдэлгэ, айхабтар олон газаргүй таряашадай бии байһан ябадал, мүнгэнэй сэнгээ бууралга гэхэ мэтые зүб тээшэнь шиидхэхэ ёһотой.

Тайландда болоһон хубилалтанууд

Зүүн-Урда Азида оршодог гүрэн болохо Таиландын политическэ ажабайдалда шэнэ шата оршобо. Дүшэ гаран жэлэй туршада хархис сэрэгэйхид энэ ороной хэрэгүүдые хүтэлжэ байгаа. Үнгэрһэн неделиин эхеэр тэрэнэй бүхы засагта эсэс табигдаа. Хэдэн үдэрэй туршада Таиландын нииелэлэй үйлсэнүүдтэ асари ехэ арадай демонстрацинууд үнгэржэ, тэдээндэ-хахад миллион тухай хүнүүд хабаадалсаа. Полици болон сэрэгүүдэй урдаһаа хэһэн шуһа адхаралгата зүрилдөөнэй үедэ олон зуугаад хүн үхөө. Гэбэшье тэдэнэй шуһан дэмы адхараагүй: арад зоной ехээр дурагүйдэдэг болоһон сэрэгэй засагаархид оронһоо зугадан талиха баатай болоо Демократическа шэнэдхэл хубилалтануудые хэхые найдуулһан шэнэ правительство Бангкогто байгуулагдаа.

Юрэдөө, Таиландын түүхэдэ иимэ хубилалта болохо болоһоор үнинэй һэн. Таиландтай хүршэ Индохитадай хахад аралай оронууд дээгүүр шуурганан үнгэрһэн социально-политическэ хубилалтын шэнэ һалхинууд тус оронииe тойрожо гараха гэжэ һанахаар байгаашье һаань, эндэ хүсэтэ тэһэрэлгын һуури табигдажа байгаа.

Таиланд — баян орон. Тэрэнэй газар дайда бүхы Азида эгээн үрэжэлтэй газарнуудай нэгэн гэжэ тоологдодог. Эндэ барайгарай, тамхинай, саахарай тростнигой баян ургаса ургуулагдадаг, каучук суглуулдаг. Гэбэшье сэрэгэй хархис бүлэгөөрхид нютагай помещигүүдэй аша туһые хамгаалжа, ороной̆нгоо хүн зоной гол хубиие — таряашадые газаргүй байлгадаг, дунда зуун жэлэй үеынхидэл, хахад феодальна мүлжэлтэ дарлалта доро байлгадаг һэн.

Нигэжэ сагаан туулгаар, нефтеэр болон бусад ашагта малтамалнуудаар баян Таиландын газар хариин монополинуудай, гол түлэб, Америкын монополинуудай эзэмдэлгэдэ үгтэһэн байгаа. Орон дотор политическэ бүхы эрхэ сүлөө усадхагдаа. Ороной национальна аша туһада зүрюугээр Вьетнамда, Лаосто болон Камбоджодо эсэргүү США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгын бэхилэлтын бааза болгожо, Таиланд хэрэглэгдэдэг байгаа. Тиимэһээ Вашингтоной үгэ дууладаг бүлэг сэрэгэйхид Таиландын аэродромуудые американска авиациин мэдэлдэ үгэдэг байхаһаа гадна, олон мянгаад таиландска солдадуудые Индохитадай арадуудта эсэргүү ээрхэг түримхэй дайн дажарта хабаадахыень эльгээдэг байгаа.

Тиин энэ неделидэ Таиландда болоһон үйлэ хэрэгүүд арад зонойнь оронойнгоо хуби заяас үндэһөөрнь хубилгахые эрид шууд шиидэнги байһые гэршэлнэ. Тиин Таиландын шэнэ правительствын арад зонойнгоо хүсэл болон этигэл найдабариие хэр харюулжа шадаха байһые ерээдүйн саг харуулна бээзэ.

В. ГОНЧАРОВ,
В. ЕГОРОВ,
А. ЕРОВЧЕНКО.
(ТАСС).

БССР Ленино тосхондо бодхоогдоһон совет-поляк дайшалхы хани нүхэсэлэй музей. ТАСС-ай фотохроника.

ЕВРОПЫН ЧЕМПИОНАДАЙ УРДА ТЭЭ

Совет спортсмен басагад спортивна гимнастикаар Европын чемпионадта наймаада хяа хабаадахань. Совет гимнаст басагадай гурба дахин илажа гараһан эдэ мүрысөөнүүд октябриин 26—27-до Лондондо болохо юм. Европын түрүүшын чемпионка, спортивна гимнастикаар СССР-эй эхэнэрнүүдэй суглуулагдамал командын ахалагша тренер Лариса ЛАТЫНИНА АПН-эй корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө, ингэжэ хэлэбэ.

— Гимнастикада дуратай шуулай сэдьхэл ехээр хүдэлгэһэн түрүүшын асуудал гэбэл: Ольга Корбут Европын чемпионадта хабаадахаяа ошохо гү?

— Ошохо. Хуушан программаараа Лондондо мүрысэхыень Гимнастикын талаар уласхоорондын федераци (ФИЖ) Ольга Корбудто зүбшөөгөө. Упражненинүүдээ хүнгэн оолгохые Корбудой ог таһа арсаһан ушар ойлгосотой ааб даа. Тиин энэ бэлигтэй бэрхэ спортсмен басаганай үшөө олон уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ хабаадаха байһандань найданабди. Эхэнэрнүүдэй гимнастикын хүшэр зүйлнүүдые хорихо тухай дурадхалаа ФИЖ-эй техническэ комитедэй гэшүүд дахин хаража үзэхэ байха. 100 метрэй зайе 9,9 секунда соо хүнгэн атледэй гаталхыень гү, али 200 килограмм ургэхыень штангистда хорёод үзэгтыл даа. Таанадые наада бариха юм бэшэ гү? Спортоор амжалта, дэбжэлтэ түйлалгые хорижо болохгүйгэй аал?

— Корбудһоо гадна, совет гимнаст басагадай хэд Европын чемпионадай үндэр дээдын хайра шагналда хүртэхын түлөө тэмсэхээ ошохоб?

— Олимпиин наадаһаа дэлхэйн онсо шалгарһан чемпионка Людмила Турищева заабол ошохо. Турищева нэн түрүүн ошохо ёһотой юм ааб даа. Ушар юуб гэхэдэ, мүнөө Турищева һайн бэлэдхэлтэй. Мүлимэл һайн техникэтэй, мэргэжэл шадабаритай байһанаа юрэнхы бэлэдхэлэй үедэ харуулна. Бревно дээрэ мүн лэ онсо өөрсэ упражненинүүдые гүйсэдхэнэ. Тиин СССР-эй кубок эзэлхын түлөө һаяын мүрысөөндэ Людмила уян нугархай, эрхим мэргэжэл шадабаритай байһанаа харуулжа, онсо шалгарһан чемпионка болоо һэн. Тулгалан һүрэлгөөр эрхимлэхэ зуураа, брус дээрэ 16-тай Нелли Кимтэй хамта илажа гараһан байна.

— Орон бүхэнһөө 3 гимнастка Европын чемпионадта хабаадажа шадаха байна. Тиин үшөө хэн СССР-эй суглуулагдамал командада орохо гээшэб?

— Энэмнай ехэл орёо асуудал. Юундэб гэхэдэ, Европын чемпионадта ана-мана тулалдахаар спортсменкэнүүд олон. Тиимэһээ хурэһөөр лэ харюу үгэхэ гээшэ хүшэр байна. Ойрйдоол нэгэ жэлэй туршa соо олондо мэдээжэ болоһон эдир залуу Ким, -дүй дүршэлтэй спортсменка Эльвира Саади, уян нугархай наадалгаараа Наталья Кучинскаяда адлирхуу 15-тай Нина Дронова, 19 наһатай Русудан Сихарулидзе гэгшэдые дурдажа болохо. Тингэбэшье эдэнэй дундаһаа нэн түрүүн Сихарулидзиие абаашабал, үлүү һайн гээд тооолоноб. Русудан гурбан жэлэй турша соо суглуулагдамал командын бүридэлдэ байна, мүнөөшье угаа һайн бэлэдхэлтэй. Тэрэнэй упражненинүүд орёо, һонирхолтой, харагшадай зүрхэ сэдьхэл татамаар юм.

— Совет гимнаст басагад илалта түйлаха аргатай гү, Та юун гэжэ һананат?

— Аргатай даа, аргатай. Түрүүн би өөрөө Европын чемпионадта хабаадаһан хүм, удаа тээнь тренер боложо, долоон чемпионадта хабаадабаб. Европын гимнастика хурдан түргөөр хүгжэжэ байна. Совет спортсмен басагад энээнэй манлайда ябана. Теэд алтан медальнууд бидэндэ барюулагдахаар бэлдэгдээд байна гэжэ уридшалан хэлэнэгүйб. Чехословакиин, ГДР-эй, Венгриин ба бусад оронуудай басагадтай хабаяа туршаһан шанга һорёон эрхимүүдые элирүүлхэ бшуу.

Лилия КОВАЛЕВА.

«СОЮЗ»—«АПОЛЛОН» ГЭЖЭ ПРОЕКТЫН ТАЛААР СОВЕТ-АМЕРИКАН УУЛЗАЛГА

«Союз», «Аполлон» гэжэ онгосонуудые хамтадаа туршан ниидхүүлтын бэлэдхэл хэхэ ба бэелүүлхэ совет, американ мэргэжэлтэдэй хүдэлмэришэ бүлэгүүд октябриин 1-һээ 14 хүрэтэрхи үе соо Москвада ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэбэ. Эдэ бүлэгүүд «Союз» — «Аполлон» гэжэ проектдэ хабаатай тодорхой техническэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө. Ниидэлгын баллистическэ схемэ, залан хүтэлэлгын, экипажуудай нэгэ онгосоһоо нүгөөдэдэ оролгын ба бусад хүдэлмэри эмхидхэхэ центрнүүдэй хамтын ябуулга тэдэ асуудалнуудай тоодо ороно. Хамтааран ниидэлгын үедэ хэгдэхэ научна туршалганууд уулзалгын үедэ зүбшэлэгдөө.

Совет, американ мэргэжэлтэдэй уулзалгын дүүрэһэнэй һүүлээр, СССР-эй Наукануудай академиин дэргэдэхи «Интеркосмос» гэжэ соведэй түрүүлэгшэ, академик Б. Н. Петров, США-гай Аэронавтикын ба замбуулинай дайдые шэнжэлхэ национальна управлениин директорэй орлогшо д-р Дж. Лоу октябриин 15-һаа 18-... рэтэр «Союз» — «Апол... гэжэ проектын талаар ... раалагдаһан хүдэлм... бүхы дээрээ хэр зэргэ... жа байһые хаража үзэ...

Проект хангалтата... дүүргэгдэжэ байна, «С... —«Аполлон» гэжэ он... нуудые 1975 ондо ... туршан ниидхүүлхэ б... хэл түсэбэй үндэһөөр ... лагдана гэжэ, проекты... лаар СССР-эй, США... зүгһөө томилогдоһон т... ческэ директорнүүд... СССР-эй Науканууда... демиин гэшүүн-корр... дент К. Д. Бушуевай, ... тор Г. Ланиин элидх... дые үндэһэ болгон, хоё... ла түсхайлан тэмдэглэ...

Д-р Дж. Лоу ССС... ерээд байха үедөө ССС... Министрнүүдэй Соведэй ... рүүлэгшын орлогшо, а... мик В. А. Кириллинтэй ... заа, Космонавтнуудые ... дэдэг Ю. А. Гагарин... рэмжэтэ центртэ, Нии... залан жолоододог М... шадархи центртэ, тэрэ... научна хэдэ хэдэн инст... дуудта хүрөө.

(ТАСС).

«Би иимэ машина абахаб». Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

«Спортлотогой» октябриин 2... Москвада үнгэргэгдэһэн ээлжээтэ ... жай, «Спортлото-2-ой» нэгэдэхи ... жай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото» — 2 (автоспорт), 7 (...лон), 11 (велоспорт), 12 (уһанай-м... но спорт), 19 (академическэ һэлюу... гэ), 49 (даам);

«Спортлото-2» — 6 (баскетбол), ... (уһанай-моторно спорт), 37 (мэргэ... далга), 38 (һур харбалга), 46 (хо... 49 (даам).

(ТАСС).

Хилын саанаһаа
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

НЬЮ-ЙОРК

Генеральна комитедэй шиидхэбэри

ТАСС

«Гвиней-Бисау Республикын зарим районуудые Португалиин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хуули бусаар булимтаран эзэмдэлгэ ба республикын хүн зондо эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулганууд» гэһэн хойшолуулшагүй, гол шухала асуудал зүблэхэ зүйлдэнь оруулхые Генеральна Ассамблейн XXVIII сессидэ зуурмшалха гэһэн шиидхэбэри ООН-ой Генеральна Ассамблейн Генеральна комитет абаба.

ООН-ой гэшүүн олон гүрэнүүдэй, нэн түрүүн социалис ба хүгжэжэ байгаа оронуудай хандалга энэ асуудалые комитет дээрэ зүбшэлэлгын үндэһэн баримта болоһон байна. Африкын шэнэ гүрэнэй — Гвиней-Бисаутай байгша оной сентябриин 24-дэ байгуулагдаһыень эдэ оронууд һайшааба.

Африкын арадуудта эсэргүү Португалиин колонизаторнуудай гэмтэ ябуулгануудые Генеральна комитедэй заседанида хабаадагшад эрид буруушааба.

Генеральна комитедэй зуурмшалгые Генеральна Ассамблей октябриин 22-ой пленарна заседани дээрэ хаража үзэхэ.

КОЛОМБО

ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛГЫН АША ТУҺАДА

ТАСС.

«Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн ехэ хуралдаае Москвада зарлаха бэлэдхэл хэхээр арга олгоһон уласхоорондын шэнэ оршон байдал тогтоолгодо Советскэ Союз туйлай ехэ үүргэтэй,. — гэжэ Шри Ланкагай Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь С. А. Викремасингхе Москвада нээгдэхээ байгаа конгрессто бэлэдхэл хэхэ асуудалаар Коломбодо болоһон семинар дээрэ мэдүүлээ.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эдэбхитэй ажал ябуулгын ашаар, нэн түрүүндэ албанай хэрэгээр тэрэнэй ФРГ, США, Франци ошожо, хани ёһоной хөөрэлдөөнүүдые хэһэнэй ашаар мүнөө дэлхэй дээрэ таарамжатай хубилалтанууд боложо байна», — гэжэ С. А. Викремасингхе тэмдэглэбэ. Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Индидэ ерэлгэ Урда Азиин районой оршон байдал һайжаруулгада, бүхы Ази түбидэ эб найрамдал бэхижүүлгэдэ шухала туһа хэргэхэ байһаниинь дамжаггүй гэжэ С. А. Викремасингхе хэлэбэ.

Удаа тээнь Шри Ланкагай Эб найрамдалай Соведэй генеральна секретарь Л. Ариявансе үгэ хэлэхэдээ, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болохо бүхэдэлхэйн конгресс политическэ ехэ удха шанартай хэрэг болоно гэжэ тэмдэглээ.

ПРАГА

Хани ёһоной уулзалга

ТАСС

КПЧ-гай ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусагай, ЧССР-тэ ерээд байһан БКП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живковэй хоорондо хани ёһоной уулзалга болобо.

УЛААН-БААТАР

ШЭНЭ ХОЛБООН

ТАСС

Монголой Арадай Республикын Наукануудай академиин философуудай ба социологуудай заседани эндэ боложо, Монголой философуудай ба социологуудай холбоон байгуулагдахаар шиидхэгдээ. Холбооной устав баталагдаба. С. Норовсамбуу тарэнэй түрүүлэгшээр һунгагдаа.

ПРАГА

Хани барисаанай һарын бэлэдхэл

ТАСС

Чехословак-совет хани барисаанай холбооной Чешскэ эмхиин ЦК-гай пленум эндэ болобо. Үнгэргэгдэхээ байгаа чехословак-совет хани барисаанай һарын үедэ хэгдэхэ хүдэлмэриин гол хараа шэглэлые пленумдэ хабаадагшад зүбшэлөө.

ВАШИНГТОН

Р. НИКСОН КОНГРЕССТЭ БЭШЭГ ЭЛЬГЭЭБЭ

ТАСС

Израильда сэрэгэй туһаламжа дары үзүүлхын тула 2,2 миллиард доллар нэмэжэ һомолхо гэһэн дурадхал һайшаан дэмжэхэ гуйлтатайгаар США-гай президент Р. Никсон конгрессто хандаба. Дүтын Зүүн зүгтэхи «сэрэгэй хүсые тэнсүүритэй болгохын тула» иимэ гуйлта хэгдэбэ гэжэ Р. Никсон тэмдэглэнэ.

Дайнай ябуулгануудай үеэр гээлтэ хоролтодо ороһыень хүсэлдүүлхын тула мүнөө Холбоото Штадуудай правительство сэрэгэй техникээр Израилиие хантана гээд бэшэг доторнь хэлэгдэнэ. «Энэ сэрэгэй ябуулгануудта Израилиин зэбсэгтэ хүсэнүүд туйлай ехэ гээлтэ хоролтодо, гарза хохидолдо орожо байна, — гэжэ президент мэдүүлээ.

ДҮТЫН ЗҮҮН ЗҮГТЭХИ БАЙЛДААНУУД

СИНАЙН ФРОНТЫН түбэй хубида шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Хоёр талаһаа танкова ба механизированнэ ехэ ехэ частьнууд, артиллери эдэ тулалдаануудта хабаадана.

Дабһа ехэтэй нуурнууд шадараар Суэцкэ каналай баруун бэедэ нэбтэрэн гараһан дайсанай бүлэг сэрэгүүдтэй Египедэй сэрэгүүд шангаар тэмсэнэ гээд Каирта соносхогдобо.

Гадаадын информационно агентствэнүүдэй баталһанай ёһоор, каналай баруун бэедэ гараһан Израилиин сэрэгүүд Исмаилиһаа урдуур сүл туби газараар Египедэй дайда руу гүнзэгырэн доботолжо байна.

Фронтын элдэб участогуудта эшээлһэн Израилиин сэрэгүүдтэ Египедэй агаарай-сэрэгэй хүсэнүүд добтолходоо. Израилиин гурбан самолёт буудажа унагаагаа.

Октябриин 19-дэ Сириин — Израилиин фронт дээрэ шанга тулалдаанууд болобо.

Сириин сэрэгэй командованиин мэдээсэһэнэй ёһоор, дайсанай сэрэгүүдэй эшээлһэн газарнуудые, командна пунктнуудые Сириин артиллери һамна бута буудаһан байна. Ехэ буугай табан батарей, сэрэгэй хэдэн автомашина үгы хэгдээ. Дайсанай ракетэ табидаг гурбан түхеэрэлгые Сириин сэрэгүүд буляан абаба.

Сириин эрье шадар Израилиин сэрэгэй катернуудай, Сириин Араб Республикын эрье шадарые хамгаалха хүсэнүүдэй хоорондо тулалдаанууд болоһон байгаа. САР-ай сэрэгэй командованиин түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, эндэ болоһон байлдаанай үедэ израилиинхид хоёр катераа алдаба.

Сириин фронт дээрэ ерэһэн Иорданиин ба Ирагай сэрэгүүд Израилиин дээрмэшэ сэрэгүүдтэ эсэргүүгээр тулалдана. Фронтын хойто ба түбэй хубинуудта Сириин сэрэгүүдтэй хамта эдэнэр дайсанай бэхилэлгэнүүдтэ добтолһон байна.

Ливанай урда захадахи амгалан һуурин тосхонуудые Израилиин сэрэгүүд артиллереэр буудажа үргэлжэлһөөр. Октябриин 19-нэй һүни израилиинхид Айн-Ибль, Ярун гэжэ тосхонуудые буудахадаа, хэдэн байшан гэрнүүдые һандаргаһан, олон хүнүүдые алаһан байха юм.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хууда... СССР-эй ЦСУ-гай мэд... «Искрагайхидай шэнэ ... түсэбүүд» — Ю. Кор... корреспонденци.

Хоёрдохи хууда... Зэдын, Бэшүүрэй ма... лай түрүүшүүлэй зүб... һөө материалнууд. ... орондомнай.

Гурбадахи хууда... «Һунгагшадай найда... рюулна» — Д. Янд... корреспонденци. Улас... дын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хууда... В. Чирковой корресп... ци. «Уран зохёол... тэрһээ» — түгэсхэл.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА...
Улаан-Үдэ харуу...
19.00 — Дамжуулга... грамма. 19.05 — Те... рама. 19.25 — «Уласх... дын шэнжэлэл» (бу... 19.45 — Хүдөө ажа... дэлмэрилэгшэдтэ зо... даһан дамжуулга. ... «Буряадай ой модо... гынуудаар» гэһэн дам... га. 21.10 — Уран ... панорама. 21.50 — ... пусть уходит» — ... зионно зүжэг (1-дэ... 22.40 — Совет ком... нуудай опереттэнүүд... һэгүүд. харуулагдаха...

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1973 оной октябриин 23. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР □ Н-00634. Заказ №...